

การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน

การดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนั้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในฐานะผู้บริหารงานสหกรณ์มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุม ดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน หรือเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ซึ่งทำให้ทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมทั้งใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวางแผน การควบคุมและการตัดสินใจในการบริหารงานสหกรณ์ภายใต้สถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีในงบทดลองและงบการเงินของสหกรณ์ รวมถึงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานสหกรณ์

การทำความเข้าใจงบทดลอง

งบทดลอง คือ รายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงยอดคงเหลือของบัญชีต่าง ๆ ทุกบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ณ วันใดวันหนึ่ง โดยอาจทำขึ้นตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น งบทดลองประจำเดือน งบทดลองประจำปี เป็นต้น เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ ซึ่งจำนวนเงินรวมของบัญชีที่มียอดคงเหลือด้านเดบิตจะต้องเท่ากับจำนวนเงินรวมของบัญชีที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต ซึ่งเรียกว่า งบทดลองลงตัว

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของรายการบัญชีต่าง รวมถึงการเพิ่ม การลดและยอดคงเหลือของรายการบัญชีในแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถแปลความหมายจากข้อมูลทางบัญชีในงบทดลองและนำไปใช้ประโยชน์ได้

ประเภทของรายการบัญชี แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. สินทรัพย์
2. หนี้สิน
3. ทุน
4. รายได้
5. ค่าใช้จ่าย

สินทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่มีค่าเป็นตัวแทนทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน ซึ่งสหกรณ์เป็นเจ้าของ ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร/สหกรณ์อื่น เงินลงทุน ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ รายได้ค้างรับ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สิทธิการใช้ประโยชน์ เป็นต้น

หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันที่สหกรณ์มีต่อบุคคลภายนอก คือ เจ้าหนี้อันเกิดจากการกู้ยืม การค้า หรือการอื่น ซึ่งต้องชำระคืนในภายหน้า ได้แก่ เจ้าหนี้เงินกู้ เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร เจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้เงินรับฝาก ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น

ทุน หมายถึง ส่วนที่สมาชิก หรือสหกรณ์เป็นเจ้าของหลังจากนำสินทรัพย์ทั้งสิ้นหักด้วยหนี้สินทั้งสิ้นแล้ว ได้แก่ ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ กำไร (ขาดทุน) สุทธิ เป็นต้น

รายได้ หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจ การลงทุนและรายได้อื่น ๆ ได้แก่ ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ ขายสินค้า/ผลิตภัณฑ์ รายได้ค่าบริการ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์ ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ผลตอบแทนจากการลงทุน รายได้เบ็ดเตล็ด เป็นต้น

ค่าใช้จ่าย หมายถึง ต้นทุนของสินค้า หรือบริการที่ใช้จ่ายไปเพื่อก่อให้เกิดรายได้ ได้แก่ ดอกเบี้ยจ่าย ต้นทุนการผลิต ต้นทุนขาย/บริการ ค่าใช้จ่ายติดตามหนี้ ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าเสื่อมราคา เงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เป็นต้น

ทั้งนี้ รายการบัญชีทั้ง 5 ประเภทจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเสมอ กล่าวคือ **สินทรัพย์** ที่ใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบด้วย **ทุนของสหกรณ์** ส่วนหนึ่ง และ **หนี้สิน** อีกส่วนหนึ่ง ดังนี้

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ทุน}$$

ทุนของสหกรณ์จะเพิ่มขึ้น หรือลดลง ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ว่ามีกำไรสุทธิ หรือขาดทุนสุทธิ ซึ่งมีที่มาจาก **รายได้** หักด้วย **ค่าใช้จ่าย** จึงสรุปความสัมพันธ์ของรายการบัญชีทั้ง 5 ประเภท ได้ดังนี้

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ทุน} + (\text{รายได้} - \text{ค่าใช้จ่าย})$$

การเพิ่ม การลดและยอดคงเหลือของรายการบัญชีในแต่ละประเภท เป็นดังนี้

ประเภทรายการบัญชี	เพิ่ม	ลด	ยอดคงเหลือ
สินทรัพย์	เดบิต	เครดิต	เดบิต
หนี้สิน	เครดิต	เดบิต	เครดิต
ทุน	เครดิต	เดบิต	เครดิต
รายได้	เครดิต	เดบิต	เครดิต
ค่าใช้จ่าย	เดบิต	เครดิต	เดบิต

ตัวอย่างการอ่านงบทดลอง

สหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำกัด ปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี งบทดลองประจำเดือนเมษายน 25xx ของสหกรณ์แสดงรายการบัญชีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างวันที่ 1 เมษายน 25xx ถึงวันที่ 30 เมษายน 25xx สามารถแปลความหมายจากข้อมูลทางบัญชีในงบทดลองได้ ดังนี้

**สหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำกัด
งบทดลอง
วันที่ 30 เมษายน 25xx**

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดสินทรัพย์							
1	เงินสด		168,500		12,848,100	12,848,600	168,000	
2	เงินฝากธนาคาร		1,758,000		9,486,100	9,220,000	2,024,100	
3	ลูกหนี้การค้า				284,500	150,000	134,500	
4	ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น		2,150,000		1,800,000	903,500	3,046,500	
5	ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง		12,000,000		550,000	3,800,000	8,750,000	
6	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้			67,500				67,500
7	ดอกเบียเงินให้กู้ค้างรับ		487,000			230,000	257,000	4,300
8	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญดอกเบียค้างรับ			4,300				
9	สินค้ำคงเหลือ		619,000				619,000	
10	เครื่องเขียนแบบพิมพ์ ฯลฯ		16,500		5,900		22,400	

บัญชีเงินสด

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีเงินสดคงเหลือยกมา	168,500.00 บาท
	รับเงินสดในระหว่างเดือน	12,848,100.00 บาท
	จ่ายเงินสดในระหว่างเดือน	12,848,600.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีเงินสดคงเหลือยกไป	168,000.00 บาท

บัญชีเงินฝากธนาคาร

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีเงินฝากธนาคารคงเหลือยกมา	1,758,000.00 บาท
	นำเงินฝากธนาคารในระหว่างเดือน	9,486,100.00 บาท
	ถอนเงินฝากธนาคารในระหว่างเดือน	9,220,000.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีเงินฝากธนาคารคงเหลือยกไป	2,024,100.00 บาท

บัญชีลูกหนี้การค้า

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีลูกหนี้การค้าคงเหลือยกมา	
	ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อในระหว่างเดือน	284,500.00 บาท
	รับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้าในระหว่างเดือน	150,000.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีลูกหนี้การค้าคงเหลือยกไป	134,500.00 บาท

บัญชีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นคงเหลือยกมา	2,150,000.00 บาท
	ให้เงินกู้แก่สมาชิกในระหว่างเดือน	1,800,000.00 บาท
	รับชำระหนี้จากสมาชิกในระหว่างเดือน	903,500.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นคงเหลือยกไป	3,046,500.00 บาท

บัญชีลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลางสามารถอ่านได้ในทำนองเดียวกับลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น

บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้ยกมา	67,500.00 บาท
	ไม่มีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงในระหว่างเดือน	- บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้ยกไป	67,500.00 บาท

บัญชีอื่น ๆ ในประเภทสินทรัพย์สามารถอ่านได้ในทำนองเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดหนี้สิน							
20	เงินกู้ยืมระยะสั้น			1,800,000				1,800,000
21	เจ้าหนี้การค้า			38,000	106,000	123,000		55,000
22	เจ้าหนี้เงินกู้ยืม ธกส.			10,000,000	3,055,000	564,000		7,509,000
23	เจ้าหนี้เงินรับฝาก			150,000	511,600	801,900		440,300
24	ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ฯ ค้างจ่าย			10,000				10,000
25	ดอกเบี้ยเงินรับฝากค้างจ่าย			45,000				45,000
26	เงินปันผลตามหุ้นค้างจ่าย			79,000				79,000
27	สำรองบำเหน็จเจ้าหนี้ที่			85,800				85,800
	ฯลฯ							

บัญชีเงินกู้ยืมระยะสั้น

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้เงินกู้ยืมระยะสั้นคงเหลือยกมา	1,800,000.00 บาท
	ไม่มีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงในระหว่างเดือน	- บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้เงินกู้ยืมระยะสั้นคงเหลือยกไป	1,800,000.00 บาท

บัญชีเจ้าหนี้การค้า

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้การค้าคงเหลือยกมา	38,000.00 บาท
	ซื้อสินค้าเงินเชื่อระหว่างเดือน	123,000.00 บาท
	ชำระเงินให้เจ้าหนี้การค้าระหว่างเดือน	106,000.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้การค้าคงเหลือยกไป	55,000.00 บาท

บัญชีเจ้าหนี้เงินกู้ยืม ธกส.

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้เงินกู้ยืม ธกส. คงเหลือยกมา	10,000,000.00 บาท
	กู้เงินเพิ่มในระหว่างเดือน	564,000.00 บาท
	จ่ายชำระเจ้าหนี้เงินกู้ยืมในระหว่างเดือน	3,055,000.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้เงินกู้ยืม ธกส. คงเหลือยกไป	7,509,000.00 บาท

บัญชีเจ้าหนี้เงินรับฝาก

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้เงินรับฝากคงเหลือยกมา	150,000.00 บาท
	รับเงินฝากเพิ่มในระหว่างเดือน	801,900.00 บาท
	จ่ายคืนเงินรับฝากในระหว่างเดือน	511,600.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีเจ้าหนี้เงินรับฝากคงเหลือยกไป	440,300.00 บาท

บัญชีค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ฯ ค้างจ่าย

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ฯ ค้างจ่ายยกมา	10,000.00 บาท
	ไม่มีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงในระหว่างเดือน	- บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ฯ ค้างจ่ายยกไป	10,000.00 บาท

บัญชีอื่น ๆ ในประเภทหนี้สินสามารถอ่านได้ในทำนองเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดทุน							
30	ทุนเรือนหุ้น			3,983,000	89,500	100,000		3,993,500
31	ทุนสำรอง			2,700,000				2,700,000
32	ทุนสาธารณประโยชน์			95,000	47,500			47,500
33	ทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์			137,000	93,000			44,000
34	ทุนเพื่อขยายงาน			100,000				100,000
35	ทุนเพื่อให้การสงเคราะห์			30,000	6,700			23,300
36	ทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการ			330,000	85,000			245,000
	ฯลฯ							

บัญชีทุนเรือนหุ้น

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีทุนเรือนหุ้นคงเหลือยกมา	3,983,000.00 บาท
	สมาชิกสหกรณ์ถือหุ้นเพิ่มระหว่างเดือน	100,000.00 บาท
	สมาชิกสหกรณ์ถอนหุ้นคืนระหว่างเดือน	89,500.00 บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีทุนเรือนหุ้นคงเหลือยกไป	3,993,500.00 บาท

บัญชีทุนสำรอง

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีทุนสำรองคงเหลือยกมา	2,700,000.00	บาท
	ไม่มีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงในระหว่างเดือน	-	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีทุนสำรองคงเหลือยกไป	2,700,000.00	บาท

ข้อสังเกต ทุนสำรองของสหกรณ์จะนำไปใช้จ่ายอะไรไม่ได้ นอกจากชดเชยการขาดทุนเท่านั้น

บัญชีทุนสาธารณประโยชน์

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	มีทุนสาธารณประโยชน์คงเหลือยกมา	95,000.00	บาท
	จ่ายทุนสาธารณประโยชน์ในระหว่างเดือน	47,500.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีทุนสาธารณประโยชน์คงเหลือยกไป	47,500.00	บาท

ข้อสังเกต กรณีมีการจ่ายทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ คณะกรรมการดำเนินการควรพิจารณาว่ามีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับทุนดังกล่าวและการปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดหรือไม่

บัญชีอื่น ๆ ในประเภททุนสามารถอ่านได้ในทำนองเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดรายได้							
40	ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้				23,730	836,030		812,300
41	ขายสินค้า				8,750	572,000		563,250
42	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร					7,300		7,300
43	รายได้ค่าเช่า					6,000		6,000
44	ค่าธรรมเนียมแรกเข้า					15,000		15,000
45	ผลตอบแทนการลงทุนถือหุ้น					2,650		2,650
46	รายได้เบ็ดเตล็ด					2,350		2,350
	ฯลฯ							

บัญชีดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ยกมา	-	บาท
	รับชำระดอกเบี้ยเพิ่มในระหว่างเดือน	836,030.00	บาท
	จ่ายคืนดอกเบี้ย หรือปรับปรุงบัญชีในระหว่างเดือน	23,730.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีการรับชำระดอกเบี้ยเงินให้กู้ทั้งสิ้น	812,300.00	บาท

บัญชีขายสินค้า

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีขายสินค้ายกมา	-	บาท
	ขายสินค้าเงินสดและเงินเชื่อในระหว่างเดือน	572,000.00	บาท
	รับคืนสินค้า หรือปรับปรุงบัญชีในระหว่างเดือน	8,750.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มียอดขายสินค้าทั้งสิ้น	563,250.00	บาท

บัญชีดอกเบียเงินฝากธนาคาร

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีดอกเบียเงินฝากธนาคารยกมา	-	บาท
	ได้รับดอกเบียเงินฝากธนาคารในระหว่างเดือน	7,300.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มีดอกเบียเงินฝากธนาคารทั้งสิ้น	7,300.00	บาท

บัญชีอื่น ๆ ในประเภทรายได้สามารถอ่านได้ในทำนองเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดค่าใช้จ่าย							
50	ดอกเบียจ่ายเงินกู้				403,500	2,500	401,000	
51	ซื้อสินค้า				485,000		485,000	
52	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ				7,800		7,800	
53	เงินเดือนและค่าจ้าง				281,900		281,900	
54	ค่าเบี่ยเลี้ยงพาหนะ				35,600		35,600	
55	ค่าเบี่ยประชุม				12,000		12,000	
56	ค่ารับรอง				7,020		7,020	
	ฯลฯ							

บัญชีดอกเบียจ่ายเงินกู้

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีดอกเบียจ่ายเงินกู้ยกมา	-	บาท
	จ่ายดอกเบียเงินกู้ในระหว่างเดือน	403,500.00	บาท
	รับคืนดอกเบียเงินกู้ หรือปรับปรุงบัญชีในระหว่างเดือน	2,500.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	จ่ายดอกเบียเงินกู้ทั้งสิ้น	401,000.00	บาท

บัญชีซื้อสินค้า

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีซื้อสินค้ายกมา	-	บาท
	ซื้อสินค้าเป็นเงินสดและเงินเชื่อในระหว่างเดือน	485,000.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	มียอดซื้อสินค้าทั้งสิ้น	485,000.00	บาท

บัญชีค่าใช้จ่ายในการซื้อ

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อยกมา	-	บาท
	จ่ายค่าใช้จ่ายในการซื้อในระหว่างเดือน	7,800.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	จ่ายค่าใช้จ่ายในการซื้อทั้งสิ้น	7,800.00	บาท

บัญชีเงินเดือนและค่าจ้าง

ณ วันที่ 1 เมษายน 25xx	ไม่มีเงินเดือนและค่าจ้างยกมา	-	บาท
	จ่ายเงินเดือนและค่าจ้างในระหว่างเดือน	281,900.00	บาท
ณ วันที่ 30 เมษายน 25xx	จ่ายเงินเดือนและค่าจ้างทั้งสิ้น	281,900.00	บาท

บัญชีอื่น ๆ ในประเภทค่าใช้จ่ายสามารถอ่านได้ในทำนองเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

การใช้ประโยชน์จากงบทดลอง

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สามารถใช้ประโยชน์จากงบทดลองได้ ดังนี้

1. ควบคุมดูแลสินทรัพย์ หนี้สินและทุนของสหกรณ์ โดยพิจารณาจากข้อมูลรายการบัญชีประเภทสินทรัพย์ หนี้สินและทุนในงบทดลอง ดังนี้

● **ประเภทบัญชีสินทรัพย์** เช่น

- บัญชีเงินสด พิจารณาว่ามีการเก็บรักษาเงินสดในมือตามวงเงินที่กำหนดหรือไม่ และอาจพิจารณาถึงความเพียงพอและเหมาะสมของวงเงินเก็บรักษาที่กำหนดไว้

- บัญชีเงินฝากธนาคาร พิจารณาว่าสหกรณ์ฝากเงินประเภทออมทรัพย์มากเกินไป ทำให้ได้รับดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าการฝากเงินประเภทอื่น หรืออาจพิจารณานำเงินส่วนเกินไปลงทุนในหลักทรัพย์ หรือเพิ่มปริมาณธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดรายได้และผลตอบแทนที่มากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

- บัญชีสินค้าคงเหลือ พิจารณาว่ามีจำนวนสินค้าคงเหลือที่เพียงพอ เหมาะสมหรือไม่ หรือมีมากเกินไปจนทำให้เงินทุนจมอยู่ในสินค้า หรือมีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้ามาก เป็นต้น

● **ประเภทบัญชีหนี้สิน** เช่น

- บัญชีเจ้าหนี้เงินกู้ยืม พิจารณาว่ามีจำนวนเงินเพียงพอที่จะส่งชำระคืนเงินกู้ยืมหรือไม่ โดยไม่ทำให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่อง การส่งชำระคืนก่อนกำหนดเป็นการลดค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้

- บัญชีเจ้าหนี้การค้า พิจารณาให้มีการจ่ายชำระหนี้ค่าสินค้าตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้สหกรณ์ได้รับความเชื่อถือทางการค้า เป็นต้น

● **ประเภทบัญชีทุน** เช่น

- บัญชีทุนเรือนหุ้น พิจารณาความเคลื่อนไหวของทุนเรือนหุ้นว่าสหกรณ์จำเป็นต้องระดมทุนจากสมาชิกเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นหรือไม่

- บัญชีทุนสะสมเพื่อศึกษาอบรมทางสหกรณ์ พิจารณาว่าควรใช้จ่ายเงินจากทุนดังกล่าว เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เป็นต้น

2. ติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนด โดยพิจารณาจากข้อมูลรายการบัญชีที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการในงบทดลองเปรียบเทียบกับแผนงานที่กำหนดไว้ กรณีการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องค้นหาสาเหตุและกำหนดมาตรการ หรือแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันกาล เช่น

- บัญชีลูกหนี้เงินให้กู้ พิจารณาการจ่ายเงินให้กู้ยืมและรับชำระหนี้จากสมาชิกว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดหรือไม่ เพียงใด

- บัญชีขายสินค้า พิจารณาปริมาณและรายได้จากการขายสินค้าเป็นเงินสดและเงินเชื่อว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดหรือไม่ เพียงใด

- บัญชีซื้อผลิตภัณฑ์ พิจารณาปริมาณการรวบรวมผลิตภัณฑ์จากสมาชิกว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดหรือไม่ เพียงใด เป็นต้น

3. ควบคุมการใช้จ่ายเงินตามงบประมาณประจำปี โดยพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในงบทดลองเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ กรณีมีการใช้จ่ายเงินเกินกว่างบประมาณที่กำหนด คณะกรรมการดำเนินการต้องควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปโดยประหยัด หรืออาจงดจ่ายเงินก็ได้

การทำความเข้าใจงบการเงิน

งบการเงิน คือ รายงานทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์สำหรับรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งและแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์ ณ วันใดวันหนึ่ง ประกอบด้วย

- **งบดุล** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงฐานะการเงินของสหกรณ์ ณ วันใดวันหนึ่งว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์ หนี้สินและทุนของสหกรณ์ประเภทใดบ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าใด

- **งบกำไรขาดทุน** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ว่าสหกรณ์มีผลกำไรสุทธิ หรือขาดทุนสุทธิเป็นจำนวนเงินเท่าใด

- **งบต้นทุนขาย/บริการ** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงต้นทุนขายสินค้าและต้นทุนบริการในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ว่าสหกรณ์ขายสินค้าและให้บริการต่าง ๆ โดยมีต้นทุนขายสินค้าและต้นทุนบริการทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด

- **งบต้นทุนการผลิต** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงต้นทุนการแปรรูปผลิตผลการเกษตรและผลิตสินค้าในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ว่าสหกรณ์มีรายจ่ายที่ใช้ไปในการแปรรูปผลิตผลการเกษตรและผลิตสินค้าอะไรบ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าใด

- **หมายเหตุประกอบงบการเงิน** เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินจัดทำขึ้นเพื่อขยายความรายการในงบการเงิน อธิบายหลักเกณฑ์หรือนโยบายการบัญชี รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลอื่นที่ไม่ได้แสดงไว้ในงบการเงิน

การใช้ประโยชน์จากงบการเงิน

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเป็นต้องทำความเข้าใจงบการเงิน เพื่อให้สามารถอ่านวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลในงบการเงินได้อย่างถูกต้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ดังนี้

1. ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด
2. ใช้ในการวางแผน ควบคุมทางการเงินและตัดสินใจทางธุรกิจของสหกรณ์ รวมถึงแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ประเมินประสิทธิภาพและวัดผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ รวมถึงวางระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์
4. ทราบถึงความสามารถในการให้บริการและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ตามหลักการและวิธีการสหกรณ์
5. เพื่อขอเครดิตจากสถาบันการเงิน

รูปแบบของงบการเงิน

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 65 ให้สหกรณ์จัดทำให้มีการทำบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ประกอบกับระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อ 8 ให้สหกรณ์จัดทำบัญชีตามแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด สำหรับรูปแบบและรายการแสดงรายการในงบการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดเป็นไปตามลำดับ ดังนี้

สหกรณ์.....จำกัด
งบดุล
ณ วันที่.....และ.....

		ปี 25.....	ปี 25.....
	หมายเหตุ	บาท	บาท
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2	.....	.....
เงินฝากสหกรณ์อื่น		.....	.....
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง		.....	.....
เงินลงทุนระยะสั้น	3	.....	.....
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น - สุทธิ	4	.....	.....
ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ	5	.....	.....
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ	6	.....	.....
สินค้าคงเหลือ	7	.....	.....
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8	.....	.....
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		.....	.....
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	3	.....	.....
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	4	.....	.....
ลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ	5	.....	.....
มูลค่าพันธบัตร - สุทธิ	9	.....	.....
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	10	.....	.....
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	11	.....	.....
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	12	.....	.....
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		.....	.....
รวมสินทรัพย์		.....	.....

	หมายเหตุ	ปี 25..... บาท	ปี 25..... บาท
หนี้สินและทุนของสหกรณ์			
หนี้สินหมุนเวียน			
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น	13	.....	.....
เจ้าหนี้การค้า		.....	.....
ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	16,17	.....	.....
เงินรับฝาก	14	.....	.....
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย		.....	.....
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	15	.....	.....
รวมหนี้สินหมุนเวียน		.....	.....
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินกู้ยืมระยะยาว	16	.....	.....
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	17	.....	.....
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	18	.....	.....
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		.....	.....
รวมหนี้สิน		.....	.....
ทุนของสหกรณ์			
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)		.....	.....
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว		.....	.....
หุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า		.....	.....
ทุนสำรอง		.....	.....
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ	19	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	20	.....	.....
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์		.....	.....
(ขาดทุนสะสม)		.....	.....
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี		.....	.....
รวมทุนของสหกรณ์		.....	.....
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์		.....	.....
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้			

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

เลขานุการ

วันที่.....

สหกรณ์.....จำกัด
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และ.....

	ปี 25....		ปี 25....	
	<u>บาท</u>	<u>%</u>	<u>บาท</u>	<u>%</u>
ขาย/บริการ	.....	100	.....	100
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย/บริการ (งบทันทุนขาย/บริการ)	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
<u>หัก</u> กำไรจากการขายผ่อนชำระปีปัจจุบันที่ยังไม่ได้รับเงิน	.....	.....	.....	.....
<u>บวก</u> กำไรจากการขายผ่อนชำระปีก่อนที่ได้รับเงินในปีปัจจุบัน	.....	.....	.....	.....
<u>บวก</u> รายได้เฉพาะธุรกิจ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	.....	.....	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ (รายละเอียด 1-5)	.....	.....	.....	.....
<u>บวก</u> รายได้อื่น (รายละเอียด 6)	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (รายละเอียด 7)	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 1

รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจสินเชื่อ

	ปี 25...		ปี 25...	
	บาท	%	บาท	%
ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
- รั้งจริง	.....	.....	.....	.....
- ค้างรับ	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนบริการ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
- รายได้ค่าปรับลูกหนี้เงินกู้	.....	.....	.....	.....
- หนี้สูญรับคืนลูกหนี้เงินกู้	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้	.....	.....	.....	.....
- หนี้สงสัยจะสูญดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	.....	.....	.....	.....
- ค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้	.....	.....	.....	.....
- ค่าใช้จ่ายในการสอบสวนหนี้	.....	.....	.....	.....
- เงินเดือน	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 2

รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
ขายสินค้าประเภทการเกษตร				
ขายปุย	.....	.....	.....	.....
ขายเครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์	.....	.....	.....	.....
ขายเคมีการเกษตร	.....	.....	.....	.....
ขายอาหารสัตว์	.....	.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ขายสินค้าประเภทน้ำมัน				
ขายน้ำมันเชื้อเพลิง	.....	.....	.....	.....
ขายน้ำมันหล่อลื่น	.....	.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ขายสินค้าอื่นๆ				
ขายสินค้าทั่วไป	.....	.....	.....	.....
ขายสินค้าผ่อนชำระ	.....	.....	.....	.....
ขายสินค้ารับฝากขาย	.....	.....	.....	.....
ขายสินค้าผ่านบัญชี	.....	.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>100</u>	<u>.....</u>	<u>100</u>
หัก				
ต้นทุนขาย	.....	.....	.....	.....
สินค้าประเภทการเกษตร	.....	.....	.....	.....
สินค้าประเภทน้ำมัน	.....	.....	.....	.....
สินค้าอื่นๆ :-				
สินค้าทั่วไป	.....	.....	.....	.....
สินค้าผ่อนชำระ	.....	.....	.....	.....
สินค้ารับฝากขาย	.....	.....	.....	.....
สินค้าผ่านบัญชี	.....	.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
หัก กำไรจากการขายผ่อนชำระปีปัจจุบันที่ยังไม่ได้รับเงิน	.....	.....	.....	.....
บวก กำไรจากการขายผ่อนชำระปีก่อนที่ได้รับเงินในปีปัจจุบัน	.....	.....	.....	.....
	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

		<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
		<u>บาท</u>	<u>%</u>	<u>บาท</u>	<u>%</u>
<u>บวก</u>	รายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
	- รายได้ค่าปรับลูกหนี้การค้า	.....	.....	.....	.....
	- สินค้าขาดบัญชีที่ได้รับชดใช้	.....	.....	.....	.....
	- ดอกผลจากการขายผ่อนชำระ	.....	.....	.....	.....
	-	.....	.....	.....	.....
	รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
<u>หัก</u>	ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
	- ค่าใช้จ่ายในการขาย	.....	.....	.....	.....
	- ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้เพื่อจัดหาวัสดุการเกษตร	.....	.....	.....	.....
	- ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้า	.....	.....	.....	.....
	- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้การค้า	.....	.....	.....	.....
	- ค่าเสื่อมราคาโรงเก็บสินค้า	.....	.....	.....	.....
	- ค่าเสียหายจากสินค้าขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
	- ค่าเสียหายจากสินค้าเสื่อมสภาพตัดบัญชี	.....	.....	.....	.....
	- ค่าเสียหายจากน้ำมันเชื้อเพลิงสูญระเหย	.....	.....	.....	.....
	- ขาดทุนจากการตีราคาสินค้าลดลง	.....	.....	.....	.....
	- เงินเดือน	.....	.....	.....	.....
	-	.....	.....	.....	.....
	รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 3

รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจรวบรวมผลิตผล

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
ขายข้าวเปลือก	.....	.....	.....	.....
ขายข้าวโพด	.....	.....	.....	.....
ขายยางพารา	.....	.....	.....	.....
ขายน้ำมันดิบ	.....	.....	.....	.....
ขายถั่วเหลือง	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนขาย	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
- ผลผลิตขาดบัญชีได้รับชดใช้	.....	.....	.....	.....
- หนี้สูญรับคืนลูกหนี้ค่าผลิตผล	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
- ค่าใช้จ่ายในการขาย	.....	.....	.....	.....
- ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาผลิตผล	.....	.....	.....	.....
- ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้เพื่อสร้างโกดังเก็บผลิตผล	.....	.....	.....	.....
- ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้เพื่อรวบรวมผลิตผล	.....	.....	.....	.....
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ค่าผลิตผล	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาฉางและอุปกรณ์รวบรวมผลิตผล	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากผลิตผลขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากผลิตผลยุบตัวตามสภาพ	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากผลิตผลเสื่อมสภาพตัดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ขาดทุนจากการตีราคาผลิตผลลดลง	.....	.....	.....	.....
- เงินเดือน	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 4

รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้า

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
แปรรูปผลิตผลการเกษตร				
ประเภทข้าวเปลือก				
ขายข้าวสาร	.....	.....	.....	.....
ขายปลายข้าว	.....	.....	.....	.....
ขายรำ	.....	.....	.....	.....
ขายแกลบ	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนขาย	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
- ข้าวเปลือกขาดบัญชีได้รับชดใช้	.....	.....	.....	.....
- ข้าวสารขาดบัญชีได้รับชดใช้	.....	.....	.....	.....
- ขายกระสอบเก่า	.....	.....	.....	.....
- กำไรจากการตีราคาข้าวเปลือกเพิ่มขึ้น	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- ค่าใช้จ่ายในการขาย	.....	.....	.....	.....
- ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาข้าวเปลือก	.....	.....	.....	.....
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ผลิตผลข้าวเปลือก	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากข้าวเปลือกขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากข้าวสารขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากข้าวเปลือกยุบตัวตามสภาพ	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากข้าวเปลือกเสื่อมสภาพตัดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากข้าวสารเสื่อมสภาพตัดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ขาดทุนจากการตีราคาข้าวเปลือกลดลง	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
ประเภทผลผลิตอื่นๆ				
ขายลำไยอบแห้ง	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนขาย	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
- ลำไยอบแห้งขาดบัญชีได้รับชดใช้	.....	.....	.....	.....
- กำไรจากการตีราคาผลผลิต / (ระบุชื่อ) เพิ่มขึ้น	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- ค่าใช้จ่ายในการขาย	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาโรงเก็บสินค้า	.....	.....	.....	.....
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ผลิตผล.....(ระบุชื่อ)	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากลำไยขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากผลิตผล (ระบุชื่อ) เสื่อมสภาพตัดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ขาดทุนจากการตีราคาลำไยอบแห้งลดลง	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
ประเภทน้ำมันดิบ				
ขายนมสดพลาสเจอร์ไรส์	.....	.....	.....	.....
ขายนมสดกล่อง UHT	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนขาย	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
- หนี้สูญรับคืนลูกหนี้ผลิตภัณฑ์นม	.....	.....	.....	.....
- กำไรจากการตีราคาสินค้าเพิ่มขึ้น	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ผลิตภัณฑ์นม	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากผลิตภัณฑ์นมขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากน้ำมันดิบขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายผลิตภัณฑ์นมเสื่อมสภาพตัดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ขาดทุนจากการตีราคาผลิตภัณฑ์นมลดลง	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
ประเภทหลักทรัพย์เพื่อขาย				
ขายโคขุน	.....	.....	.....	.....
ขายสุกรขุน	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนขาย	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
- โค/สุกรขุนขาดบัญชีได้รับชดใช้	.....	.....	.....	.....
- หนี้สูญรับคืนลูกหนี้ค่าโค/สุกรขุน	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- ขาดทุนจากการตีราคา (ระบุชื่อ) ลดลง	.....	.....	.....	.....
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ค่าโค/สุกรขุน	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
ประเภทสัตว์เลี้ยงเพื่อขายผลิตภัณฑ์เลี้ยงไก่ไข่				
ขายไข่ไก่	.....	.....	.....	.....
กำไรจากการขายไก่ปลดแล้ว	.....	.....	.....	.....
ขายมูลไก่	.....	.....	.....	.....
ขายขนไก่	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนขาย	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
- ไข่ไก่ขาดบัญชีได้รับชดใช้	.....	.....	.....	.....
- หนี้สูญรับคืนลูกหนี้..... (ระบุชื่อ)	.....	.....	.....	.....
- กำไรจากการตีราคาไข่ไก่เพิ่มขึ้น	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้... (ระบุชื่อ)	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสียหายจากไข่ไก่ขาดบัญชี	.....	.....	.....	.....
- ขาดทุนจากการตีราคาไข่ไก่ลดลง	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 5

รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
รายได้ค่าบริการสูบน้ำ	.....	.....	.....	.....
รายได้ค่าบริการปรับพื้นที่	.....	.....	.....	.....
รายได้ค่าบริการผสมเทียมสัตว์	.....	.....	.....	.....
รายได้ค่าบริการออกอาชญาบัตร	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	100	.....	100
หัก ต้นทุนบริการ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ				
-	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ				
- ค่าใช้จ่ายสำหรับแปลงสาธิต	.....	.....	.....	.....
- ค่าบำรุงรักษาเครื่องจักร	.....	.....	.....	.....
- ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	.....	.....	.....	.....
- หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ค่าบริการ	.....	.....	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์	.....	.....	.....	.....
- เงินเดือน	.....	.....	.....	.....
-	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	.....	.....	.....	.....

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 6

รายละเอียดรายได้อื่น

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>	<u>%</u>	<u>บาท</u>	<u>%</u>
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์อื่น	.....	.....	.....	.....
รายได้ค่าเช่า	.....	.....	.....	.....
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	.....	.....	.....	.....
ผลตอบแทนการลงทุน	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รายได้เบ็ดเตล็ด	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

รายละเอียดประกอบงบการเงิน 7

รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>	<u>%</u>	<u>บาท</u>	<u>%</u>
เงินเดือนและค่าจ้าง	.....	.....	.....	.....
ค่าล่วงเวลา	.....	.....	.....	.....
ค่าเบี้ยประชุม	.....	.....	.....	.....
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	.....	.....	.....	.....
ค่ารับรอง	.....	.....	.....	.....
บำเหน็จเจ้าหน้าที่	.....	.....	.....	.....
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	.....	.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการประชุมใหญ่	.....	.....	.....	.....
หนังสือจะสูญ	.....	.....	.....	.....
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	.....	.....	.....	.....
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารและอุปกรณ์	.....	.....	.....	.....
ค่าเช่าสำนักงาน	.....	.....	.....	.....
ค่าน้ำ - ค่าไฟฟ้า	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายอื่น	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

สหกรณ์.....จำกัด
งบต้นทุนขาย/บริการ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และ.....

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ธุรกิจสินเชื่อ		
ดอกเบี้ยจ่าย	_____	_____
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย		
ประเภทการเกษตร		
สินค้าคงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u> ซื้อปุ๋ย	.....	.....
ซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์	.....	.....
ซื้อเคมีการเกษตร	.....	.....
ซื้ออาหารสัตว์	.....	.....
.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	_____	_____
รวม	_____	_____
<u>หัก</u> สินค้าเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
<u>หัก</u> สินค้าคงเหลือสิ้นปี		
- สภาพปกติ	.....	.....
- สภาพเสื่อมชำรุด	_____	_____
ต้นทุนขาย	_____	_____
ประเภทน้ำมัน		
สินค้าคงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u> ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	.....	.....
ซื้อน้ำมันหล่อลื่น	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	_____	_____
รวม	_____	_____
<u>หัก</u> สินค้าเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
<u>หัก</u> สินค้าคงเหลือสิ้นปี		
- สภาพปกติ	.....	.....
- สภาพเสื่อมชำรุด	_____	_____
ต้นทุนขาย	_____	_____

		<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
		<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สินค้าทั่วไป			
	สินค้าคงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u>	ซื้อสินค้าทั่วไป	.....	.....
	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	รวม	.....	.....
<u>หัก</u>	สินค้าเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
<u>หัก</u>	สินค้าคงเหลือสิ้นปี	.....	.....
	- สภาพปกติ	.....	.....
	- สภาพเสื่อมชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>
สินค้าผ่อนชำระ			
	สินค้าคงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u>	ซื้อสินค้าผ่อนชำระ	.....	.....
	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	รวม	.....	.....
<u>หัก</u>	สินค้าเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
<u>หัก</u>	สินค้าคงเหลือสิ้นปี	.....	.....
	- สภาพปกติ	.....	.....
	- สภาพเสื่อมชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>
สินค้ารับฝากขาย			
	สินค้าคงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u>	ซื้อสินค้ารับฝากขาย	.....	.....
	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	รวม	.....	.....
<u>หัก</u>	สินค้าเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
<u>หัก</u>	สินค้าคงเหลือสิ้นปี	.....	.....
	- สภาพปกติ	.....	.....
	- สภาพเสื่อมชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สินค้าผ่านบัญชี		
	สินค้าคงเหลือต้นปี	.....
<u>บวก</u>	ซื้อสินค้าผ่านบัญชี	.....
	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	<u>.....</u>
	รวม	.....
<u>หัก</u>	สินค้าเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....
<u>หัก</u>	สินค้าคงเหลือสิ้นปี	.....
	- สภาพปกติ	.....
	- สภาพเสื่อมชำรุด	<u>.....</u>
	ต้นทุนขาย	<u>.....</u>
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล		
	สินค้าคงเหลือต้นปี	.....
<u>บวก</u>	ซื้อข้าวเปลือก	.....
	ซื้อข้าวโพด	.....
	ซื้ออาหาร	.....
	ซื้อน้ำมันดิบ	.....
	ซื้อถั่วเหลือง	.....
	.....	.....
	ค่าใช้จ่ายในซื้อ	<u>.....</u>
	รวม	.....
<u>หัก</u>	ผลิตผลเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....
<u>หัก</u>	สินค้าคงเหลือสิ้นปี	.....
	- สภาพปกติ	.....
	- สภาพเสื่อมชำรุด	<u>.....</u>
	ต้นทุนขาย	<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
ธุรกิจแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้า		
แปรรูปผลิตผลการเกษตร		
ประเภทข้าวสาร	.....	.....
สินค้ำคงเหลือต้นปี	.....	.....
บวก ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
หัก สินค้ำเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
หัก สินค้ำคงเหลือสิ้นปี	.....	.....
- สภาพปกติ	.....	.....
- สภาพชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>
 แปรรูปผลิตผลอื่น ๆ		
สินค้ำคงเหลือต้นปี	.....	.....
บวก ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
หัก สินค้ำเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
หัก สินค้ำคงเหลือสิ้นปี	.....	.....
- สภาพปกติ	.....	.....
- สภาพชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>
 แปรรูปน้ำมันดิบ		
สินค้ำคงเหลือต้นปี	.....	.....
บวก ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
หัก สินค้ำเสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
หัก สินค้ำคงเหลือสิ้นปี	.....	.....
- สภาพปกติ	.....	.....
- สภาพชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สัตว์เลี้ยงเพื่อขาย		
สินค้ำคงเหลือต้นปี	.....	.....
บวก ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
หัก สินค้ำคงเหลือสิ้นปี	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>
สัตว์เลี้ยงเพื่อขายผลิตผล		
เลี้ยงไก่ไข่		
ไข่ไก่คงเหลือต้นปี	.....	.....
บวก ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
หัก ไข่ไก่เสื่อมสภาพเสียหายตัดบัญชี	.....	.....
หัก ไข่ไก่คงเหลือสิ้นปี	.....	.....
- สภาพปกติ	.....	.....
- สภาพชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนขาย	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร		
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนบริการ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมต้นทุนขาย/บริการ	<u>.....</u>	<u>.....</u>

สหกรณ์.....จำกัด
งบต้นทุนการผลิต
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และ.....

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
ธุรกิจแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้า		
แปรรูปผลิตผลการเกษตร		
ข้าวเปลือก		
ข้าวเปลือกคงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u> ซื้อข้าวเปลือก	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> ข้าวเปลือกคงเหลือสิ้นปี	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ข้าวเปลือกใช้ไปในการผลิต	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าจ้างเงินเดือน	.....	.....
ค่าจ้างรายวัน	<u>.....</u>	<u>.....</u>
<u>บวก</u> ค่าใช้จ่ายในการผลิต		
- ค่าไฟฟ้า	.....	.....
- ค่าน้ำ	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	.....	.....
-	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
แปรรูปผลิตผลอื่นๆ		
ลำไยคงเหลือต้นปี	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
<u>บวก</u> ซื้อลำไย	.....	.....
.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> ลำไยคงเหลือสิ้นปี	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ลำไยใช้ไปในการผลิต	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าแรงงาน	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการผลิต		
- เงินเดือน/ค่าจ้าง	.....	.....
- ค่าไฟฟ้า	.....	.....
- ค่าน้ำ	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาโรงอบ	.....	.....
-	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
แปรรูปนํ้านมดิบ	.....	.....
นํ้านมดิบยกมาต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u> ซื้อนํ้านมดิบ	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> นํ้านมดิบคงเหลือสิ้นปี	<u>.....</u>	<u>.....</u>
นํ้านมดิบใช้ไปในการผลิต	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าแรงงาน	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าใช้จ่ายในการผลิต	.....	.....
- ค่าไฟฟ้า	.....	.....
- ค่านํ้า	.....	.....
- ค่าหีบห่อ	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>
สัตว์เลี้ยงเพื่อขาย		
เลี้ยงสัตว์.....(ระบุชื่อ).....		
ซื้อลูกสัตว์เพื่อเลี้ยงขุนขาย	.....	.....
อาหารสัตว์คงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u> ซื้ออาหารสัตว์	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> อาหารสัตว์คงเหลือสิ้นปี	.....	.....
- สภาพปกติ	.....	.....
- สภาพเสื่อมชำรุด	<u>.....</u>	<u>.....</u>
อาหารสัตว์ใช้ไป	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าจ้างแรงงาน	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยง	.....	.....
- ค่านํ้า	.....	.....
- ค่าไฟฟ้า	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สัตว์เลี้ยงเพื่อขายผลิตผล		
เลี้ยงไก่ไข่		
อาหารไก่ไข่คงเหลือต้นปี	.....	.....
<u>บวก</u> ซื้ออาหารไก่ไข่	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> อาหารไก่ไข่คงเหลือสิ้นปี	<u>.....</u>	<u>.....</u>
อาหารไก่ไข่ใช้ไป	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าจ้างแรงงานเลี้ยงไก่ไข่/เก็บไข่	.....	.....
<u>บวก</u> ค่าใช้จ่ายการผลิต		
- ค่าไฟฟ้า	.....	.....
- ค่าน้ำ	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาพันธุ์ไก่ไข่	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่	.....	.....
- ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เลี้ยงไก่ไข่	.....	.....
-	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ต้นทุนการผลิต	<u>.....</u>	<u>.....</u>

สหกรณ์.....จำกัด
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และ.....

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

- สหกรณ์บันทึกบัญชีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง
- เงินลงทุนระยะสั้น / เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด แสดงด้วยราคาทุน สำหรับเงินลงทุนระยะสั้น/เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม ทั้งนี้ สหกรณ์รับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุนเป็นกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนทุนของสหกรณ์ และจะรับรู้เป็นรายได้ หรือค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเมื่อสหกรณ์ได้จำหน่ายเงินลงทุนนั้น
- สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ในจำนวนที่เพียงพอสำหรับการขาดทุนซึ่งอาจเกิดขึ้น โดยพิจารณา ลูกหนี้แต่ละรายที่ค้างอยู่ ณ วันสิ้นปี หรือ โดยวิธีคิดเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นปี หรือโดยคิดเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นปีตามอายุของหนี้ที่ค้างชำระของลูกหนี้แต่ละราย
- สหกรณ์ตีราคาสินค้าคงเหลือตามราคาทุน หรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่าโดยคำนวณราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน หรือ วิธีราคาทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก หรือ โดยสินค้าประเภท.....คำนวณราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน และสินค้าประเภท.....คำนวณราคาทุนตามวิธีราคาทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
- สหกรณ์ตีราคาสินค้าที่ผลิตเองตามราคาทุนซึ่งรวมค่าใช้จ่ายในการผลิต
- สหกรณ์ตีราคาสินค้าสำเร็จรูปและสินค้านระหว่างผลิตตามต้นทุนเฉลี่ย ซึ่งใกล้เคียงกับต้นทุนการผลิตในปัจจุบัน หรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า
- สหกรณ์ตีราคาวัสดุคงเหลือ/ของใช้สิ้นเปลืองตามราคาทุน
- ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ คำนวณโดยวิธีเส้นตรงในอัตราที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด หรือโดยวิธีอัตราลดลงตามผลรวมจำนวนปี (Sum - of - the Years - Digits Method) ซึ่งระยะเวลาที่ตัดจำหน่ายเป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ ยกเว้นที่ดิน
- สิทธิการเช่าหรือสิทธิการใช้ประโยชน์..... (ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) ตัดจ่ายตามอายุการใช้สิทธิที่ได้รับ/อายุการให้ประโยชน์
- สิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่างๆ ตัดจ่ายตามระยะเวลาของอายุการใช้งาน หรือตามการเปลี่ยนแปลงการใช้ซอฟต์แวร์ใหม่
- ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี ตัดจ่ายเป็นรายปี ระยะเวลา.....ปี

2. เงินสดและเงินฝากธนาคาร ประกอบด้วย

	<u>ปี 25 .....</u>	<u>ปี 25 .....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินสด	.....	.....
เงินฝากธนาคาร		
กระแสรายวัน	.....	.....
ออมทรัพย์	.....	.....
ประจำ	.....	.....
บัตรเงินฝาก	.....	.....
สลากออมสิน/สลากทวิสิน	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ข้อผูกพัน

เงินฝากธนาคาร .....จำกัด ประเภท .....
 บัญชีเลขที่ .....จำนวนเงิน ..... บาท สหกรณ์ได้นำไปค้ำประกัน .....
 ในวงเงิน ..... บาท

3. เงินลงทุน ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>		<u>บาท</u>	
	<u>มูลค่า</u>	<u>ราคาทุน</u>	<u>มูลค่า</u>	<u>ราคาทุน</u>
	<u>ยุติธรรม</u>		<u>ยุติธรรม</u>	
เงินลงทุนระยะสั้น				
เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด				
● หุ้นธนาคาร .....(ระบุชื่อ).....	.....	.....	.....	.....
● หุ้น.....(ระบุชื่อ).....	.....	.....	.....	.....
●	.....	<u>.....</u>	.....	<u>.....</u>
รวม	.....	.....	.....	.....
<u>บวก</u> (หัก) ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน		<u>.....</u>		<u>.....</u>
รวม		<u>.....</u>		<u>.....</u>
เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด				
●	.....	.....	.....	.....
●	.....	<u>.....</u>	.....	<u>.....</u>
รวม	.....	<u>.....</u>	.....	<u>.....</u>
รวมเงินลงทุนระยะสั้น		<u>.....</u>		<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>		<u>บาท</u>	
	<u>มูลค่า</u> <u>ยุติธรรม</u>	<u>ราคาทุน</u>	<u>มูลค่า</u> <u>ยุติธรรม</u>	<u>ราคาทุน</u>
เงินลงทุนระยะยาว				
เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด				
● หุ้นธนาคาร .....(ระบุชื่อ).....	.....	.....	.....	.....
● หุ้น.....(ระบุชื่อ).....	.....	.....	.....	.....
●	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....	.....
บวก (หัก) ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน		.....		.....
รวม		.....		.....
เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด				
● หุ้นของชุมชน/สหกรณ์/สหกรณ์อื่น	.....	.....	.....	.....
● หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต จำกัด	.....	.....	.....	.....
●	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....	.....
รวมเงินลงทุนระยะยาว		.....		.....

4. เงินให้กู้ยืม - สุทธิ ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>		<u>บาท</u>	
	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>
เงินให้กู้แก่สหกรณ์	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้อื่น	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	.....	.....	.....	.....
ค่าเผื่อลูกหนี้ตลาดเคลื่อน	.....	.....	.....	.....
เงินให้กู้ยืม - สุทธิ	.....	.....	.....	.....

ณ วันที่.....ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญข้างต้น แยกเป็น.....

.....
 ค่าเผื่อลูกหนี้ตลาดเคลื่อน แยกเป็น.....

.....

5. ลูกหนี้ - สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>
ตัวเงินรับ	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้การค้า	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้ผ่อนชำระ	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้บริการ	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้อื่นๆ	.....	.....	.....	.....
รวมลูกหนี้	.....	.....	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	.....	.....	.....	.....
ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้ - สุทธิ	.....	.....	.....	.....

5.1 ณ วันที่.....ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญข้างต้น แยกเป็น.....

.....
ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน แยกเป็น.....

5.2 การคำนวณยอดลูกหนี้จากการขายผ่อนชำระข้างต้น เป็นดังนี้

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ลูกหนี้จากการขายผ่อนชำระ	.....	.....
<u>หัก</u> ดอกผลจากการขายผ่อนชำระรอการตัดบัญชี	.....	.....
	.....	.....

(ใช้สำหรับสหกรณ์ที่มีการคำนวณดอกผลจากการขายผ่อนชำระและบันทึกดอกผลฯ ไว้ในบัญชีลูกหนี้)

6. ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	.....	.....
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ	.....	.....

7. สินค้าคงเหลือ ประกอบด้วย

	<u>ปี 25 .....</u>	<u>ปี 25 .....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สินค้าสภาพปกติ	.....	.....
สินค้าเสื่อมชำรุด	.....	.....
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเผื่อมูลค่าสินค้าลดลง	.....	.....
	.....	.....

8. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	<u>ปี 25 .....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	.....	.....

9. มูลค่าพันธบัตร - สุทธิ ประกอบด้วย

	<u>ปี 25 .....</u>	<u>ปี 25 .....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สุกรพ่อพันธุ์	.....	.....
สุกรแม่พันธุ์	.....	.....
ไก่ไข่	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเสื่อมพันธบัตรสะสม	.....	.....
มูลค่าพันธบัตร - สุทธิ	.....	.....

ค่าเสื่อมพันธบัตรสะสม แยกเป็น ค่าเสื่อมพันธบัตรสะสม - สุกรพ่อพันธุ์ จำนวนเงิน.....บาท
 ค่าเสื่อมพันธบัตรสะสม - สุกรแม่พันธุ์ จำนวนเงิน.....บาท ค่าเสื่อมพันธบัตรสะสม - ไก่ไข่ จำนวนเงิน
 .....บาท

(สหกรณ์ใช้วิธีการบันทึกบัญชีค่าเสื่อมพันธบัตรสะสมแบบลดยอดโดยตรงกับมูลค่าพันธบัตร
 ให้แสดงมูลค่าพันธบัตรด้วยยอดคงเหลือตามบัญชีหลังหักค่าเสื่อมพันธบัตรแล้ว)

10. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
ที่ดิน	.....	.....
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	.....	.....
เครื่องจักรและอุปกรณ์	.....	.....
ยานพาหนะ	.....	.....
เครื่องใช้สำนักงาน	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ค่าเสื่อมราคาสะสม แยกเป็น ค่าเสื่อมราคาสะสมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง จำนวนเงิน .....บาท ค่าเสื่อมราคาสะสมเครื่องจักรและอุปกรณ์ จำนวนเงิน ..... บาท ค่าเสื่อมราคาสะสมยานพาหนะ จำนวนเงิน ..... บาท ค่าเสื่อมราคาสะสมเครื่องใช้สำนักงาน จำนวนเงิน ..... บาท

สหกรณ์ซื้อ.....ตามสัญญาผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ในราคา.....บาท แยกเป็นราคาของสินทรัพย์.....บาท และดอกผลเช่าซื้อ.....บาท โดยสหกรณ์จะต้องผ่อนชำระเดือนละ.....บาท เป็นเวลา.....งวด เริ่มผ่อนชำระตั้งแต่วันที่.....และต้องผ่อนชำระให้เสร็จสิ้นภายในวันที่.....ระหว่างปี.....สหกรณ์ได้ชำระเงินค่างวดไปแล้ว เป็นจำนวน.....งวด เป็นเงิน.....บาท

(หมายเหตุเพิ่มเติมในส่วนล่างให้ใช้ในกรณีสหกรณ์ซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ด้วยวิธีการผ่อนชำระ/เช่าซื้อ)

(กรณีมีการเปลี่ยนแปลงการตีราคาสินทรัพย์ และกรณีมีภาระผูกพันในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ให้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย)

(กรณีสหกรณ์ใช้วิธีการบันทึกบัญชีค่าเสื่อมราคาโดยลดยอดกับสินทรัพย์โดยตรงให้เปิดเผยโดยแสดงมูลค่าสินทรัพย์ด้วยราคาตามบัญชี)

11. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สิทธิการเช่า	.....	.....
สิทธิการใช้ประโยชน์	.....	.....
ซอฟต์แวร์	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

12. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25 .....
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

13. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25 .....
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	.....	.....
เงินกู้ยืมระยะสั้น	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ในปี..... สหกรณ์มีวงเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร.....
จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี โดยมี.....เป็นหลักประกัน
เงินกู้ยืมจาก..... จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ..... ต่อปี
โดยมี..... เป็นหลักประกัน

14. เงินรับฝาก ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25 .....
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินรับฝากออมทรัพย์	.....	.....
เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ	.....	.....
เงินรับฝากประจำ	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

15. หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25 .....
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

16. เงินกู้ยืมระยะยาว ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>		<u>บาท</u>	
	<u>ถึงกำหนดชำระ</u>		<u>ถึงกำหนดชำระ</u>	
	<u>ภายใน 1 ปี</u>	<u>เกิน 1 ปี</u>	<u>ภายใน 1 ปี</u>	<u>เกิน 1 ปี</u>
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ระหว่างปีสหกรณ์กู้ยืมเงินจาก.....จำนวน.....บาท
 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี ชำระคืน.....งวดๆ ละ.....บาท
 วันเริ่มชำระหนี้.....กำหนดชำระเสร็จสิ้นภายใน.....โดยมี
 .....เป็นหลักประกัน
 (กรณีมีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการกู้ยืม ให้เปิดเผยสาระสำคัญและภาระผูกพันที่กำหนดไว้ใน
 สัญญาให้ชัดเจน)

17. เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>		<u>บาท</u>	
	<u>ถึงกำหนดชำระ</u>		<u>ถึงกำหนดชำระ</u>	
	<u>ภายใน 1 ปี</u>	<u>เกิน 1 ปี</u>	<u>ภายใน 1 ปี</u>	<u>เกิน 1 ปี</u>
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

18. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	<u>ปี 25 .....</u>	<u>ปี 25 .....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

19. ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ประกอบด้วย

	ปี 25	ปี 25 .....
	บาท	บาท
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	.....	.....

20. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

	ปี 25	ปี 25 .....
	บาท	บาท
ยอดยกมาต้นงวด	.....	.....
การเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวด	.....	.....
ยอดคงเหลือปลายงวด	.....	.....

21. กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

.....
.....

22. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์

.....
.....

23. เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน

.....
.....

24. เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า

.....
.....

การวิเคราะห์ทางการเงิน

การวิเคราะห์ทางการเงินเป็นการประเมินสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแปลงข้อมูลในงบการเงินและข้อมูลประกอบอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ทางการเงินจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อผู้วิเคราะห์สามารถแปลความหมายได้อย่างถูกต้องและผู้ใช้เข้าใจผลการวิเคราะห์นั้นอย่างชัดเจน โดยผู้ใช้แต่ละกลุ่มอาจมีจุดมุ่งหมายในการใช้ผลการวิเคราะห์ทางการเงินที่แตกต่างกันไป ดังนี้

สมาชิกสหกรณ์ ในฐานะเจ้าของสหกรณ์จะวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อทราบถึงผลตอบแทนที่จะได้รับจากสหกรณ์ คือ เงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในฐานะผู้บริหารงานสหกรณ์จะวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมทั้งวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานและปัญหาอื่น ๆ เพื่อวางแผน ควบคุมทางการเงินและปรับปรุงการบริหารงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สถาบันการเงิน หรือเจ้าหนี้ ในฐานะผู้ให้เงินกู้จะวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อแก่สหกรณ์ โดยประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการให้กู้ยืมจากสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์

ผู้สอบบัญชี วิเคราะห์ทางการเงินเพื่อทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของสหกรณ์ และให้ข้อสังเกต หรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่สหกรณ์

ผู้ตรวจสอบกิจการ วิเคราะห์ทางการเงินเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำด้านการบริหารการเงินแก่สหกรณ์

หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมแนะนำสหกรณ์จะวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อวางแผนพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ให้มีความมั่นคง เข้มแข็งต่อไป

การวิเคราะห์ทางการเงินสามารถกระทำได้หลายวิธีการ โดยแต่ละวิธีการจะให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินแตกต่างกัน เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์ทางการเงิน ประกอบด้วย

- การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง (Vertical Analysis) หรือการย่อส่วนตามแนวตั้ง (Common Size)
- การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis) หรือการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Percentage Analysis)
- การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

ในที่นี้จะแสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ทางการเงินแต่ละวิธีการ รวมถึงการแปลความหมายและการสรุปผลในเบื้องต้นเท่านั้น สำหรับการวิเคราะห์เชิงลึก (โดยละเอียด) จะกล่าวถึงในการศึกษาอบรมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หลักสูตรต่อไป

การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง (Vertical Analysis) หรือการย่อส่วนตามแนวตั้ง (Common Size)

เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน โดยนำตัวเลขในงบการเงินซึ่งปกติจะเป็นจำนวนเงินมากมายย่อส่วนลงด้วยการคำนวณรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบในงบการเงินออกมาเป็นอัตราร้อยละของยอดรวม ทำให้ง่ายต่อการอ่านงบการเงินและแปลความหมาย การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้หากใช้ข้อมูลจากงบการเงินปีเดียวจะทำให้ทราบโครงสร้างงบการเงินเฉพาะปีนั้น ๆ แต่หากใช้ข้อมูลจากงบการเงินเปรียบเทียบตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป จะทำให้ทราบการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างงบการเงินว่าเป็นอย่างไร และส่งผลกระทบต่อสหกรณ์หรือไม่เพียงใด โดยนอกจากจะเปรียบเทียบงบการเงินของสหกรณ์ปีปัจจุบันกับปีก่อน ๆ แล้ว ยังสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของสหกรณ์กับงบการเงินของสหกรณ์อื่น หรือกิจการอื่นที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน หรืออยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันก็ได้ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานสหกรณ์มากยิ่งขึ้น

งบดุล รายการหลักที่เทียบเป็น 100% คือ ยอดรวมสินทรัพย์ หรือยอดรวมหนี้สินและทุน ดังนั้น การวิเคราะห์ตามแนวตั้งของรายการในงบดุลด้านสินทรัพย์ให้คำนวณออกมาเป็นอัตราร้อยละของยอดรวมสินทรัพย์ และรายการในงบดุลด้านหนี้สินและทุนให้คำนวณออกมาเป็นอัตราร้อยละของยอดรวมหนี้สินและทุน

งบกำไรขาดทุน รายการหลักที่เทียบเป็น 100% คือ ยอดขาย/บริการ ดังนั้น การวิเคราะห์ตามแนวตั้งของรายการในงบกำไรขาดทุนให้คำนวณออกมาเป็นอัตราร้อยละของยอดขาย/บริการ

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ตามแนวตั้งสามารถวิเคราะห์ทุกรายการในงบการเงิน หรือวิเคราะห์เฉพาะประเภทรายการ หรือกลุ่มของรายการ

1. การวิเคราะห์ทั้งงบดุล

1.1 วิเคราะห์ทุกรายการในงบดุล เป็นการย่อส่วนรายการเงินทุกรายการในงบดุลให้อยู่ในรูปร้อยละ โดยนำแต่ละรายการในงบดุลด้านสินทรัพย์ คูณด้วย 100 หารด้วยยอดรวมสินทรัพย์ ดังนี้

$$\frac{(\text{รายการ} \dots \dots \dots \times 100)}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

และนำแต่ละรายการในงบดุลด้านหนี้สินและทุน คูณด้วย 100 หารด้วยยอดรวมหนี้สินและทุน ดังนี้

$$\frac{(\text{รายการ} \dots \dots \dots \times 100)}{\text{หนี้สินและทุน}}$$

ตัวอย่าง	ในปี 25x2			
	ด้านสินทรัพย์			
	ยอดรวมสินทรัพย์	=	3,249,462.66	บาท
	เงินสดและเงินฝากธนาคาร	=	1,367,101.09	บาท
	เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	=	100,000.00	บาท
	รายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร	=	$\frac{1,367,101.09 \times 100}{3,249,462.66}$	
		=	42.07	
	รายการเงินให้กู้ยืมระยะสั้น	=	$\frac{100,000.00 \times 100}{3,249,462.66}$	
		=	3.08	
	ด้านหนี้สินและทุน			
	ยอดรวมหนี้สินและทุน	=	3,249,462.66	บาท
	เจ้าหนี้การค้า	=	163,535.20	บาท
	ทุนเรือนหุ้น	=	396,350.00	บาท
	รายการเจ้าหนี้การค้า	=	$\frac{163,535.20 \times 100}{3,249,462.66}$	
		=	5.03	
	รายการทุนเรือนหุ้น	=	$\frac{396,350.00 \times 100}{3,249,462.66}$	= 12.20
		=	12.20	

ให้คำนวณทุกรายการในงบดุล แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ของแต่ละรายการมาใส่ไว้ในรายการนั้น ๆ ในงบดุล เพื่อจะได้แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

สหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำกัด
งบดุล
ณ วันที่ 31 มีนาคม 25x2 และ 25x1

สินทรัพย์	ปี 25x2		ปี 25x1	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	1,367,101.09	42.07	1,532,658.40	45.68
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	100,000.00	3.08	0.00	0.00
สินค้าคงเหลือ	1,149,107.19	35.36	1,297,748.56	38.68
วัสดุคงเหลือ	9,047.40	0.28	3,592.15	0.11
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,625,255.68	80.79	2,833,999.11	84.47

	ปี 25x2		ปี 25x1	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน				
เงินลงทุนระยะยาว	28,500.00	0.88	28,500.00	0.85
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	100,000.00	3.08	0.00	0.00
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	492,106.98	15.14	488,789.71	14.57
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	3,600.00	0.11	3,600.00	0.11
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	624,206.98	19.21	520,889.71	15.53
รวมสินทรัพย์	3,249,462.66	100	3,354,888.82	100

หนี้สินและทุนของสหกรณ์

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้การค้า	163,535.20	5.03	329,225.40	9.81
เงินรับฝากออมทรัพย์	40,589.72	1.25	55,191.35	1.65
รายได้ค่าเช่าที่ดินและอาคารรับล่วงหน้า	15,000.00	0.46	15,000.00	0.45
เงินปันผลค้างจ่าย	14,672.53	0.45	17,640.78	0.52
เงินเฉลี่ยคืนค้างจ่าย	13,781.34	0.42	16,405.21	0.49
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	13,333.70	0.41	12,441.25	0.37
รวมหนี้สินหมุนเวียน	260,912.49	8.02	445,903.99	13.29

หนี้สินไม่หมุนเวียน

เงินสะสมเจ้าหนี้ที่	27,171.84	0.84	19,490.79	0.58
สำรองบำเหน็จเจ้าหนี้ที่	37,000.00	1.14	26,460.00	0.79
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	64,171.84	1.98	45,950.79	1.37
รวมหนี้สิน	325,084.33	10.00	491,854.78	14.66

ทุนของสหกรณ์

ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ 10.00 บาท)				
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว	396,350.00	12.20	376,400.00	11.22
ทุนสำรอง	1,561,139.83	48.04	1,519,629.37	45.30
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ	666,900.71	20.53	637,523.71	19.00
กำไรสุทธิประจำปี	299,987.79	9.23	329,480.96	9.82
รวมทุนของสหกรณ์	2,924,378.33	90.00	2,863,034.04	85.34
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	3,249,462.66	100	3,354,888.82	100

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

โครงสร้างของงบดุลในปี 25x2 ด้านสินทรัพย์ ประกอบด้วย สินทรัพย์หมุนเวียน ร้อยละ 80.79 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ร้อยละ 15.14 และสินทรัพย์อื่น ๆ ร้อยละ 4.07 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งประกอบด้วย สินทรัพย์หมุนเวียน ร้อยละ 84.47 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ร้อยละ 14.57 และสินทรัพย์อื่น ๆ ร้อยละ 0.96 ส่วนด้านหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน ร้อยละ 8.02 หนี้สินไม่หมุนเวียน ร้อยละ 1.98 และทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 90.00 เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 25x1 ซึ่งประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน ร้อยละ 13.29 หนี้สินไม่หมุนเวียน ร้อยละ 1.37 และทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 85.34

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นในปี 25x2 สหกรณ์ลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และสินทรัพย์อื่น ๆ เช่นเดียวกับปี 25x1 โดยสินทรัพย์หมุนเวียนที่สหกรณ์ลงทุนนั้นเป็นสินค้ำคงเหลือถึงร้อยละ 35.36 ของยอดรวมสินทรัพย์ สหกรณ์จึงควรระมัดระวังให้มีสินค้ำคงเหลือมากเกินไป เพื่อมิให้เงินทุนจมอยู่ในสินค้ำคงเหลือ ซึ่งอาจส่งผลให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานและอาจก่อให้เกิดปัญหาสินค้ำเสื่อมคุณภาพ/ชำรุด หรือล้าสมัยได้ รวมทั้งยังอาจส่งผลถึงภาระค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้ำตลอดจนสถานที่จัดเก็บสินค้ำอีกด้วย นอกจากนี้ในปี 25x2 สหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน เช่นเดียวกับปี 25x1 แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น หรือสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์อยู่ในระดับดี ประกอบกับทุนดำเนินงานของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นทุนของสหกรณ์ถึงร้อยละ 90.00 เพิ่มขึ้นจากปี 25x1 ร้อยละ 4.66 แสดงถึงฐานะการเงินของสหกรณ์มีความมั่นคง

1.2 วิเคราะห์เฉพาะประเภทรายการ หรือกลุ่มของรายการในงบดุล เป็นการย่อส่วนรายการเงินในงบดุลเฉพาะประเภทรายการที่สนใจให้อยู่ในรูปร้อยละ เช่น วิเคราะห์สินทรัพย์หมุนเวียน โดยนำแต่ละรายการในสินทรัพย์หมุนเวียน คูณด้วย 100 หาดด้วยยอดรวมสินทรัพย์หมุนเวียน ดังนี้

$$\frac{(\text{รายการ} \dots \times 100)}{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}$$

ตัวอย่าง

ในปี 25x2

ด้านสินทรัพย์

ยอดรวมสินทรัพย์หมุนเวียน	=	2,625,255.68	บาท
--------------------------	---	--------------	-----

เงินสดและเงินฝากธนาคาร	=	1,367,101.09	บาท
------------------------	---	--------------	-----

เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	=	100,000.00	บาท
-----------------------	---	------------	-----

รายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร	=	$\frac{1,367,101.09 \times 100}{2,625,255.68}$
------------------------------	---	--

= 52.07

รายการเงินให้กู้ยืมระยะสั้น	=	$\frac{100,000.00 \times 100}{2,625,255.68}$
-----------------------------	---	--

= 3.81

ให้คำนวณทุกรายการในสินทรัพย์หมุนเวียน แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ของแต่ละรายการมาใส่ไว้ในรายการนั้น ๆ ในสินทรัพย์หมุนเวียน เพื่อจะได้แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

สหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำกัด
งบดุล
ณ วันที่ 31 มีนาคม 25x2 และ 25x1

สินทรัพย์	ปี 25x2		ปี 25x1	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	1,367,101.09	52.07	1,532,658.40	54.08
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	100,000.00	3.81	0.00	0.00
สินค้ำคงเหลือ	1,149,107.19	43.77	1,297,748.56	45.79
วัสดุคงเหลือ	9,047.40	0.35	3,592.15	0.13
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,625,255.68	100	2,833,999.11	100

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

โครงสร้างของสินทรัพย์หมุนเวียนในปี 25x2 สหกรณ์มีเงินสดและเงินฝากธนาคาร ร้อยละ 52.07 สินค้ำคงเหลือ ร้อยละ 43.77 เงินให้กู้ยืมระยะสั้น ร้อยละ 3.81 และวัสดุคงเหลือ ร้อยละ 0.35 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 มีเงินสดและเงินฝากธนาคาร ร้อยละ 54.08 สินค้ำคงเหลือ ร้อยละ 45.79 และวัสดุคงเหลือ ร้อยละ 0.13 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน เป็นการย่อส่วนรายการเงินทุกรายการในงบกำไรขาดทุน ให้อยู่ในรูปร้อยละ โดยนำแต่ละรายการคูณด้วย 100หารด้วยยอดขาย/บริการ ดังนี้

ตัวอย่าง	ในปี 25x2		
	ขาย/บริการ	=	6,173,864.85 บาท
	ต้นทุนขาย/บริการ	=	5,458,625.17 บาท
	รายได้เฉพาะธุรกิจ	=	2,012.00 บาท
	รายการต้นทุนขาย/บริการ	=	$\frac{5,458,625.17 \times 100}{6,173,864.85}$
		=	88.42
	รายการรายได้เฉพาะธุรกิจ	=	$\frac{2,012.00 \times 100}{6,173,864.85}$
		=	0.03

ให้คำนวณทุกรายการในงบกำไรขาดทุน แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ของแต่ละรายการมาใส่ไว้ในรายการนั้น ๆ ในงบกำไรขาดทุน เพื่อจะได้แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

สหกรณ์การเกษตรตัวอย่าง จำกัด
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 25x2 และ 25x1

	ปี 25x2		ปี 25x1	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
ขาย/บริการ	6,173,864.85	100.00	5,952,072.55	100.00
หัก ต้นทุนขาย/บริการ	5,458,625.17	88.42	5,230,225.54	87.87
กำไรขั้นต้น	715,239.68	11.58	721,847.01	12.13
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ	2,012.00	0.03	0.00	0.00
รวม	717,251.68	11.61	721,847.01	12.13
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	38,281.00	0.62	45,653.00	0.77
กำไรเฉพาะธุรกิจ	678,970.68	10.99	676,194.01	11.36
บวก รายได้อื่น	67,071.08	1.09	46,464.82	0.78
รวม	746,041.76	12.08	722,658.83	12.14
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	446,053.97	7.22	393,177.87	6.60
กำไรสุทธิ	299,987.79	4.86	329,480.96	5.54

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 ยอดขาย/บริการ 100.00 บาท จะมีต้นทุนขาย/บริการ 88.42 บาท รายได้เฉพาะธุรกิจ 0.03 บาท ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ 0.62 บาท รายได้อื่น 1.09 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 7.22 บาท คงเหลือเป็นกำไรสุทธิ 4.86 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งยอดขาย/บริการ 100.00 บาท แต่มีต้นทุนขาย/บริการเพียง 87.87 บาท ไม่มีรายได้เฉพาะธุรกิจ มีค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ 0.77 บาท รายได้อื่น 0.78 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 6.60 บาท คงเหลือเป็นกำไรสุทธิ 5.54 บาท แสดงถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 25x1 ก่อให้เกิดผลกำไรสุทธิสูงกว่าปี 25x2 เล็กน้อย

ข้อสังเกตของการวิเคราะห์ตามแนวดิ่ง

1. การวิเคราะห์ตามแนวดิ่งไม่นิยมวิเคราะห์ทุกรายการในงบดุล มักจะใช้การวิเคราะห์เฉพาะประเภทรายการ หรือกลุ่มรายการ เช่น วิเคราะห์สินทรัพย์หมุนเวียน หนี้สินหมุนเวียน ทุนของสหกรณ์ เป็นต้น เนื่องจากอาจมีสินทรัพย์บางรายการไม่ได้นำมาใช้ในการดำเนินงานตามปกติแต่รวมอยู่ในสินทรัพย์ทั้งหมด เช่น เงินลงทุน ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี สินทรัพย์อื่น เป็นต้น ส่งผลให้อัตราร้อยละของสินทรัพย์แต่ละรายการเปลี่ยนแปลงไป การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์อาจคลาดเคลื่อนได้
2. การวิเคราะห์ตามแนวดิ่งไม่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างแน่นอนจนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เนื่องจากไม่มีการเปรียบเทียบผลลัพธ์กับเกณฑ์วัดใด ๆ เช่น อัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ประเภทและขนาดเดียวกัน เป็นต้น

การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis) หรือการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Percentage Analysis)

เป็นการวิเคราะห์เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบันและพิจารณาแนวโน้มหรือทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ควรจะเป็นในอนาคตของรายการต่าง ๆ ในงบการเงิน โดยนำข้อมูลที่สนใจจากงบการเงินในระยะเวลาหลาย ๆ ปีต่อเนื่องกันมาวิเคราะห์ ผลลัพธ์ที่ได้จะชี้ให้เห็นว่ารายการนั้น ๆ มีแนวโน้มเป็นอย่างไร ในการวิเคราะห์แนวโน้มของรายการต่าง ๆ นั้น ต้องพิจารณาข้อมูล หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายการนั้นด้วย เช่น สภาพเศรษฐกิจ นโยบายของภาครัฐ คู่แข่งทางธุรกิจ เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์แนวโน้มสามารถวิเคราะห์แนวโน้มจากข้อมูลเดิม หรือวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้มก็ได้

1. การวิเคราะห์แนวโน้มจากข้อมูลเดิม

เป็นการวิเคราะห์แนวโน้มของรายการในงบการเงินในรูปจำนวนเงินของช่วงระยะเวลาที่ต่อเนื่องกัน เช่น รายปี รายเดือน เป็นต้น โดยนำจำนวนเงินของรายการในงบการเงินที่ต้องการวิเคราะห์มาหักออกจากจำนวนเงินของรายการเดียวกันในงบการเงินปีถัดไป เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงของรายการนั้นว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไร

ตัวอย่าง	รายการขาย/บริการ		
	- ปี 25x1	=	6,480,000.00 บาท
	- ปี 25x2	=	5,950,000.00 บาท
	∴ ยอดขาย/บริการ เปลี่ยนแปลงจากปีก่อน	=	(530,000.00) บาท
	รายการต้นทุนขาย/บริการ		
	- ปี 25x1	=	2,960,000.00 บาท
	- ปี 25x2	=	2,870,000.00 บาท
	∴ ต้นทุนขาย/บริการ เปลี่ยนแปลงจากปีก่อน	=	(90,000.00) บาท

สหกรณ์การเกษตรแห่งหนึ่งมียอดขาย/บริการ ต้นทุนขาย/บริการ และกำไรสุทธิในช่วงระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 25x1 ถึงปี 25x5 ดังนี้

	หน่วย : พันบาท				
	<u>ปี 25x1</u>	<u>ปี 25x2</u>	<u>ปี 25x3</u>	<u>ปี 25x4</u>	<u>ปี 25x5</u>
ยอดขาย/บริการ	6,480	5,950	7,500	9,600	8,900
ต้นทุนขาย/บริการ	2,960	2,870	3,700	4,480	5,380
กำไรสุทธิ	980	830	1,090	1,680	1,180

ให้ทำการเปรียบเทียบหาผลการเปลี่ยนแปลงของแต่ละปี แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ของแต่ละรายการมาใส่ไว้ในรายการนั้น ๆ เพื่อจะได้แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

หน่วย : พันบาท

	ปี 25x1	ปี 25x2	ปี 25x3	ปี 25x4	ปี 25x5
ยอดขาย/บริการ	6,480	5,950	7,500	9,600	8,900
ยอดขาย/บริการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน	-	(530)	1,550	2,100	(700)
ต้นทุนขาย/บริการ	2,960	2,870	3,700	4,480	5,380
ต้นทุนขาย/บริการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน	-	(90)	830	780	(900)
กำไรสุทธิ	980	830	1,090	1,680	1,180
กำไรสุทธิเปลี่ยนแปลง	-	(150)	260	590	(500)

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มียอดขาย/บริการลดลง แต่ในปี 25x3 และปี 25x4 มียอดขาย/บริการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่กลับลดลงอีกในปี 25x5 ในปี 25x4 มียอดขาย/บริการเพิ่มขึ้น จำนวน 2,100,000.00 บาท สูงสุดในรอบ 5 ปี ส่วนต้นทุนขาย/บริการในปี 25x2 ลดลง แต่ในปี 25x3 มีต้นทุนขาย/บริการเพิ่มขึ้น จำนวน 830,000.00 บาท สูงสุดในรอบ 5 ปี และกำไรสุทธิในปี 25x2 ลดลงเช่นเดียวกัน แต่ในปี 25x3 และปี 25x4 มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ในปี 25x4 มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น จำนวน 590,000.00 บาท สูงสุดในรอบ 5 ปี

2. การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม

2.1 วิเคราะห์อัตราร้อยละของปีฐานคงที่ (Simple base year horizontal trend analysis) โดยกำหนดให้ปีใดปีหนึ่งเป็นปีฐาน และรายการต่าง ๆ ในปีฐาน จะมีค่าเท่ากับ 100 จากนั้นนำรายการเดียวกันของปีที่ต้องการวิเคราะห์หาคำนวณเปรียบเทียบเป็นอัตราร้อยละของปีฐาน ดังนี้

$$\text{อัตราร้อยละของปีที่ต้องการทราบ} = \frac{\text{ตัวเลขของปีที่ต้องการทราบ} \times 100}{\text{ตัวเลขของปีฐานคงที่}}$$

ตัวอย่าง	รายการขาย/บริการ		
	- ปี 25x1 (ปีฐาน)	=	6,480,000.00 บาท
	- ปี 25x2	=	5,950,000.00 บาท
	- ปี 25x3	=	7,500,000.00 บาท
	∴ ปี 25x2 อัตราร้อยละเทียบกับปีฐาน	=	$\frac{5,950,000.00 \times 100}{6,480,000.00}$
		=	91.82
	ปี 25x3 อัตราร้อยละเทียบกับปีฐาน	=	$\frac{7,500,000.00 \times 100}{6,480,000.00}$
		=	115.74

ให้คำนวณหาอัตราร้อยละของแต่ละปีเทียบกับปีฐาน แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ของแต่ละรายการมาใส่ไว้ในรายการนั้น ๆ เพื่อจะได้แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

ตัวอย่าง การวิเคราะห์อัตราร้อยละของปีฐานคงที่
โดยใช้ข้อมูลจากตัวอย่างเดิม และกำหนดให้ปี 25x1 เป็นปีฐาน ดังนี้

	หน่วย : พันบาท				
	(ปีฐาน)				
	ปี 25x1	ปี 25x2	ปี 25x3	ปี 25x4	ปี 25x5
ยอดขาย/บริการ	6,480	5,950	7,500	9,600	8,900
อัตราร้อยละเทียบกับปีฐาน	100	91.82	115.74	148.15	137.35
ต้นทุนขาย/บริการ	2,960	2,870	3,700	4,480	5,380
อัตราร้อยละเทียบกับปีฐาน	100	96.96	125.00	151.35	181.76
กำไรสุทธิ	980	830	1,090	1,680	1,180
อัตราร้อยละเทียบกับปีฐาน	100	84.69	111.22	171.43	120.41

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตรากำไรสุทธิลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งเป็นปีฐาน และในปี 25x3 ถึงปี 25x4 อัตรากำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 25x4 มีอัตราการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิค่อนข้างสูง (171.43 – 111.22 = 60.21) เนื่องจากมีอัตราการเพิ่มขึ้นของยอดขาย/บริการ (148.15 – 115.74 = 32.41) สูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของต้นทุนขาย/บริการ (151.35 – 125.00 = 26.34) และแม้ว่าในปี 25x5 จะมีอัตรากำไรสุทธิลดลง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 แล้ว ยังมีอัตรากำไรสุทธิมากกว่าปีฐาน ซึ่งแสดงถึงสหกรณ์มีผลการดำเนินงานดีขึ้นโดยตลอดตั้งแต่ปี 25x3

2.2 วิเคราะห์อัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ (Progressive year horizontal trend analysis) เป็นการคำนวณอัตราร้อยละการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของรายการหนึ่ง ๆ ในระยะเวลาที่ผ่านมาโดยปีฐานจะเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ ไม่เจาะจงใช้ปีใดปีหนึ่งเป็นปีฐาน และเปรียบเทียบปีต่อปีแบบต่อเนื่องกัน หรือเปรียบเทียบเป็นเดือนต่อเดือนแบบต่อเนื่องกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ ซึ่งคำนวณค่าของแต่ละรายการได้ ดังนี้

$$\text{อัตราการเพิ่ม/ลด ของปีที่ต้องการทราบ} = \frac{\text{ตัวเลขของปีที่ต้องการทราบ} - \text{ตัวเลขของปีก่อน} \times 100}{\text{ตัวเลขของปีก่อน}}$$

ตัวอย่าง	รายการขาย/บริการ		
	- ปี 25x1	=	6,480,000.00 บาท
	- ปี 25x2	=	5,950,000.00 บาท
	- ปี 25x3	=	7,500,000.00 บาท
	∴ ปี 25x2 อัตราการเพิ่ม / (ลด)	=	$\frac{5,950,000.00 - 6,480,000.00 \times 100}{6,480,000.00}$
		=	(8.18)

$$\begin{aligned} \text{ปี 25x3 อัตราการเพิ่ม / (ลด)} &= \frac{7,500,000.00 - 5,950,000.00}{5,950,000.00} \times 100 \\ &= 26.05 \end{aligned}$$

ให้คำนวณหาอัตราเพิ่ม/ลดของแต่ละปี แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ของแต่ละรายการมาใส่ไว้ในรายการนั้นๆ เพื่อจะได้แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

ตัวอย่าง การวิเคราะห์อัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ โดยใช้ข้อมูลจากตัวอย่างเดิม ดังนี้

หน่วย : พันบาท

	ปี 25x1	ปี 25x2	ปี 25x3	ปี 25x4	ปี 25x5
ยอดขาย/บริการ	6,480	5,950	7,500	9,600	8,900
อัตราร้อยละเพิ่ม (ลด)	-	(8.18)	26.05	28.00	(7.29)
ต้นทุนขาย/บริการ	2,960	2,870	3,700	4,480	5,380
อัตราร้อยละเพิ่ม (ลด)	-	(3.04)	28.92	21.08	20.09
กำไรสุทธิ	980	830	1,090	1,680	1,180
อัตราร้อยละเพิ่ม (ลด)	-	(15.31)	31.33	54.13	(29.76)

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตรารายได้ลดลงร้อยละ 8.18 แต่ในปี 25x3 และปี 25x4 มีอัตรารายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 25x4 มีอัตรารายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 28.00 สูงสุดในรอบ 5 ปี ส่วนอัตราด้านทุนขาย/บริการในปี 25x2 ลดลงร้อยละ 3.04 แต่ในปี 25x3 มีอัตราด้านทุนขาย/บริการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 28.92 สูงสุดในรอบ 5 ปี และอัตรากำไรสุทธิในปี 25x2 ลดลงร้อยละ 15.31 แต่ในปี 25x3 และปี 25x4 มีอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 25x4 มีอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้น ร้อยละ 54.13 สูงสุดในรอบ 5 ปี

ข้อสังเกตของการวิเคราะห์แนวโน้ม

1. การวิเคราะห์แนวโน้มไม่จำเป็นต้องคำนวณทุกรายการในงบการเงิน อาจเลือกคำนวณเฉพาะรายการที่ต้องการทราบและรายการที่สัมพันธ์กันเท่านั้น เช่น วิเคราะห์แนวโน้มของรายได้ อาจคำนวณรายการที่สัมพันธ์กัน คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและกำไรจากการดำเนินงานด้วย เป็นต้น
2. การวิเคราะห์อัตราร้อยละของปีฐานคงที่ อัตราร้อยละของการเปลี่ยนแปลงจะเพิ่มขึ้น หรือลดลงเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับตัวเลขที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ หากตัวเลขในปีฐานเป็นจำนวนน้อยอัตราร้อยละของการเปลี่ยนแปลงจะเพิ่มขึ้นมาก ทั้งที่จำนวนเงินของรายการนั้นเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี
3. การวิเคราะห์อัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ อัตราร้อยละของการเปลี่ยนแปลงจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวเลขที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ส่งผลให้ไม่ทราบแนวโน้มของการดำเนินธุรกิจที่แท้จริง

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยนำรายการต่าง ๆ ในงบการเงินทั้งงบดุลและงบกำไรขาดทุนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไปมาเทียบให้อยู่ในรูปของอัตราส่วน แล้วหาผลลัพธ์ให้อยู่ในรูปของเท่า หรือร้อยละ ทั้งนี้ รายการที่นำมาเปรียบเทียบกันจะต้องเป็นรายการที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแปลความหมาย และใช้เปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเงินและสภาพการดำเนินงานของ สหกรณ์

แนวทางการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ว่าต้องการทราบ หรือใช้ประโยชน์อะไรและเลือกใช้ อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
2. หาผลลัพธ์ของอัตราส่วนทางการเงินโดยนำรายการต่าง ๆ ในงบการเงินมาแทนค่าในสูตร การคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน
3. แปลความหมายผลลัพธ์ของอัตราส่วนทางการเงินและทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ทั้งนี้ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพียงอัตราส่วนใดอัตราส่วนเดียวอาจไม่สามารถชี้วัดในเรื่องนั้น ๆ ได้ทั้งหมด จึงต้องใช้อัตราส่วนอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบกัน เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง หรือตอบวัตถุประสงค์ของการ วิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง หรือใกล้เคียงความเป็นจริง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ผลการวิเคราะห์
4. สรุปผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน พร้อมข้อเสนอแนะและแนวทางการตัดสินใจ เสนอคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน กระทำได้ 3 รูปแบบ คือ

1. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีก่อน ๆ เพื่อทราบ สถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาและทราบแนวโน้มของสถานการณ์ทางการเงิน ที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต เช่น เปรียบเทียบอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ในช่วง 5 ปี คือ ปี 25x1 ถึงปี 25x5 เป็นต้น การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินวิธีนี้มีโอกาสผิดพลาดน้อย เนื่องจากเป็นข้อมูลของ สหกรณ์เอง จึงมีรายละเอียดของข้อมูลและรายการเงิน รวมถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ไม่แตกต่างกัน
2. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์กับสหกรณ์อื่นที่มีขนาดธุรกิจใกล้เคียงกัน โดยเปรียบเทียบในช่วงเวลาเดียวกัน เพื่อทราบสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์เปรียบเทียบกับสหกรณ์อื่น เช่น เปรียบเทียบอัตรากำไรสุทธิของธุรกิจของสหกรณ์แห่งหนึ่งกับสหกรณ์อีกแห่งหนึ่งที่มีจำนวนสมาชิก ทุนดำเนินงานและปริมาณธุรกิจใกล้เคียงกัน เป็นต้น
3. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์กับอัตราส่วนมาตรฐาน ซึ่งจัดทำขึ้น จากข้อมูลโดยรวมของสหกรณ์ประเภทเดียวกันที่มีจำนวนสมาชิก ทุนดำเนินงานและปริมาณธุรกิจใกล้เคียงกัน แล้วหารด้วยจำนวนสหกรณ์เพื่อหาค่าเฉลี่ยกำหนดเป็นอัตราส่วนมาตรฐาน เพื่อทราบสถานการณ์ทางการเงิน ของสหกรณ์เปรียบเทียบกับสหกรณ์ประเภทเดียวกันโดยใช้อัตราส่วนมาตรฐานเป็นเกณฑ์ อย่างไรก็ตาม หากใช้ อัตราส่วนมาตรฐานเพียงอย่างเดียว โดยไม่พิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอาจทำให้ผลการวิเคราะห์ คลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้เปรียบเทียบกันอาจมีข้อแตกต่างด้านสภาพแวดล้อมอยู่บ้าง เช่น ความรู้ ความสามารถของคณะกรรมการดำเนินการ นโยบายของสหกรณ์ เป็นต้น

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

รายการในงบดุล

- **สินทรัพย์หมุนเวียน** หมายถึง มูลค่าของสินทรัพย์รายการต่าง ๆ ที่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ในเวลาอันสั้น ซึ่งปกติจะถือเกณฑ์ภายใน 1 ปี นับจากวันที่ในงบดุล
- **หนี้สินหมุนเวียน** หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาในการชำระคืนภายใน 1 ปี นับจากวันที่ในงบดุล
- **สินทรัพย์ทั้งสิ้น** หมายถึง มูลค่ารวมของสินทรัพย์ทุกรายการในงบดุลด้านสินทรัพย์
- **หนี้สินทั้งสิ้น** หมายถึง มูลค่ารวมของหนี้สินทุกรายการในงบดุลด้านหนี้สินและทุน
- **ทุนของสหกรณ์** หมายถึง มูลค่ารวมของทุนของสหกรณ์ทุกรายการในงบดุลด้านหนี้สินและทุน

รายการในงบกำไรขาดทุน

- **ขาย/บริการ** หมายถึง มูลค่ารวมจากการขายสินค้าและบริการอันเป็นรายได้ตามปกติของสหกรณ์
- **กำไรจากการดำเนินงาน หรือกำไรสุทธิ** หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายทั้งหมด

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร

ในที่นี้จะนำเสนอวิธีการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ และตัวอย่างการแปลความหมายผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีก่อน (ปี 25x2 กับปี 25x1)

วิธีการคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน

1. อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการก่อหนี้ของสหกรณ์ว่าควรก่อหนี้มากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและไม่เสี่ยงต่อเจ้าหนี้ในการที่จะได้รับชำระหนี้คืนจากสหกรณ์ โดยเทียบสัดส่วนระหว่างหนี้สินทั้งสิ้นกับทุนของสหกรณ์ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าสหกรณ์มีเงินทุนที่มาจากส่วนทุนของสหกรณ์และเงินทุนที่มาจากการก่อหนี้สินมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ความสามารถในการชำระหนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้และดอกเบี้ย หากไม่สามารถหารรายได้มาชำระหนี้ได้ตามกำหนดอาจจะต้องกู้เงินมาชำระหนี้ โดยทั่วไปเจ้าหนี้จะพิจารณาว่าสหกรณ์มีเงินทุนที่มาจากส่วนทุนของสหกรณ์มากน้อยเพียงใด เพื่อทราบถึงหลักประกัน หรือความคุ้มครองสำหรับผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

กรณีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนมีผลลัพธ์สูง แสดงว่าเจ้าหนี้ต้องรับภาระความเสี่ยงสูงในการไม่ได้รับชำระหนี้คืน แต่หากอัตราส่วนนี้มีผลลัพธ์ต่ำเกินไปก็ไม่เป็นผลดี นอกจากจะแสดงว่าเครดิตของสหกรณ์ไม่ดีแล้ว ยังอาจทำให้การขยายตัวของสหกรณ์เป็นไปอย่างเชื่องช้าด้วยไม่มีการระดมทุนในรูปของการกู้ยืม

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$$

หนี้สินทั้งสิ้น   ได้จากงบดุล รายการยอดรวมหนี้สิน
ทุนของสหกรณ์   ได้จากงบดุล รายการยอดรวมทุนของสหกรณ์

ตัวอย่าง

ปี	อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน
25x2	0.11 เท่า
25x1	0.17 เท่า

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน 0.11 เท่า แสดงว่าสหกรณ์มีเงินทุนเพียงพอที่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดและสามารถคุ้มครองเจ้าหนี้ได้ เนื่องจากทุนของสหกรณ์ 1.00 บาท มีหนี้สินที่ต้องชำระเพียง 0.11 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน 0.17 เท่า จะเห็นว่าในปี 25x2 ความสามารถในการก่อหนี้ของสหกรณ์เพิ่มขึ้น

2. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดว่าเงินทุนของสหกรณ์ที่ลงทุนไปในสินทรัพย์ทั้งหมดนั้น มีส่วนที่เป็นทุนสำรองมากน้อยเพียงใด โดยเทียบสัดส่วนระหว่างทุนสำรองกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น หรือทุนดำเนินงานของสหกรณ์

กรณีอัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์มีผลลัพธ์สูง แสดงว่าความเสี่ยงในการดำเนินงานของสหกรณ์ลดลง เนื่องจากเงินทุนที่ใช้มาจากทุนสำรองของสหกรณ์เอง และหากผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ สมาชิกสหกรณ์ก็จะได้รับประโยชน์มากกว่าการดำเนินงานโดยใช้เงินทุนที่มาจากส่วนอื่น และ/หรือใช้เงินทุนที่มาจากการกู้ยืม ซึ่งมีภาระค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้

$$\text{อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า)} = \frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$$

ทุนสำรอง   ได้จากงบดุล รายการทุนสำรอง
สินทรัพย์ทั้งสิ้น   ได้จากงบดุล รายการยอดรวมสินทรัพย์

ตัวอย่าง

ปี	อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์
25x2	0.48 เท่า
25x1	0.45 เท่า

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ 0.48 เท่า แสดงว่าสินทรัพย์ หรือ ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ 1.00 บาท มีส่วนที่เป็นทุนสำรอง 0.48 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ 0.45 เท่า จะเห็นว่าในปี 25x2 ความเสี่ยงในการดำเนินงานของสหกรณ์ลดลง เนื่องจากเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานมาจากทุนสำรองมากกว่าปี 25x1

3. อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของทุนว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร โดยเปรียบเทียบทุนของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีก่อนเพื่อดูแนวโน้ม หรือทิศทางในปีต่อไป

กรณีอัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์มีผลลัพธ์เพิ่มขึ้น แสดงว่าสหกรณ์มีเงินทุนเพิ่มขึ้น จากปีก่อน ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นจากการระดมทุนจากสมาชิก หรือจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ก็ตาม ทั้งนี้ การที่สหกรณ์มีเงินทุนเพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงด้วย

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ (\%)} = \frac{\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} - \text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}}$$

ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน   ได้จากงบดุล รายการยอดรวมทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน
ทุนของสหกรณ์ปีก่อน   ได้จากงบดุล รายการยอดรวมทุนของสหกรณ์ปีก่อน

ตัวอย่าง

ปี	อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์
25x2	ร้อยละ 2.14
25x1	ร้อยละ 6.28

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ ร้อยละ 2.14 แสดงว่าสหกรณ์มีเงินทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ ร้อยละ 6.28 จะเห็นว่าในปี 25x2 การเติบโตของทุนสหกรณ์มีอัตราลดลง

4. อัตราการเติบโตของหนี้

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของหนี้สินว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร โดยเปรียบเทียบหนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีก่อนเพื่อดูแนวโน้ม หรือทิศทางในปีต่อไป

กรณีอัตราการเติบโตของหนี้มีผลลัพธ์เพิ่มขึ้น แสดงว่าสหกรณ์ก่อหนี้เพิ่มขึ้นจากปีก่อน เป็นผลให้มีภาระค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น ดังนั้น สหกรณ์จำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น และ/หรือลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน ของสหกรณ์ได้

$$\text{อัตราการเติบโตของหนี้ (\%)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}}$$

หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน   ได้จากงบดุล รายการยอดรวมหนี้สินปีปัจจุบัน
หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน   ได้จากงบดุล รายการยอดรวมหนี้สินปีก่อน

ตัวอย่าง

ปี	อัตราการเติบโตของหนี้
25x2	ร้อยละ (33.91)
25x1	ร้อยละ 50.16

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของหนี้ ร้อยละ (33.91) แสดงว่าสหกรณ์มีหนี้สินที่ต้องชำระคืนลดลง ในขณะที่ปี 25x1 มีอัตราการเติบโตของหนี้ถึงร้อยละ 50.16 อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาว่าหนี้สินส่วนใหญ่ของสหกรณ์เป็นหนี้ประเภทที่มีภาระดอกเบี้ยจ่ายหรือไม่ เพียงใด เช่น เจ้าหนี้เงินกู้ยืม เจ้าหนี้เงินรับฝาก เป็นต้น เนื่องจากการลดลงของหนี้ที่มีภาระดอกเบี้ยจ่ายย่อมส่งผลให้สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่ายลดลงด้วย

5. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนจากเงินทุนของสหกรณ์เพื่อก่อให้เกิดผลกำไรกลับคืนมาในอัตราร้อยละเท่าใด

กรณีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลลัพธ์สูง แสดงถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินทุนของสหกรณ์อยู่ในระดับสูง

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ทุนถัวเฉลี่ย}}$$

กำไรสุทธิ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิ

ทุนถัวเฉลี่ย ได้จากงบดุล รายการทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน บวกด้วย
ทุนของสหกรณ์ปีก่อน แล้วหารด้วย 2

ตัวอย่าง

ปี	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
25x2	ร้อยละ 10.37
25x1	ร้อยละ 11.86

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ร้อยละ 10.37 แสดงว่าเงินทุนของสหกรณ์ 100.00 บาท สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดผลกำไรกลับคืนมา 10.37 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ร้อยละ 11.86 จะเห็นว่าในปี 25x2 ประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินทุนของสหกรณ์ลดลง

6. อัตราหมุนของสินทรัพย์

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ของสหกรณ์เพื่อก่อให้เกิดรายได้มากน้อยเพียงใด หรือใช้สินทรัพย์เต็มประสิทธิภาพหรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่าหากสินทรัพย์หมุนเวียนได้เร็ว จะก่อให้เกิดรายได้มากยิ่งขึ้น

กรณีอัตราหมุนของสินทรัพย์มีผลลัพธ์สูง แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดรายได้สูง แต่หากอัตราส่วนนี้มีผลลัพธ์ต่ำเกินไปอาจแสดงว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์ที่ไม่หมุนเวียน หรือสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากเกินไป หรืออาจมีเงินทุนที่ไม่ได้นำไปลงทุนให้ได้รับผลตอบแทนตามสมควร

$$\text{อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)} = \frac{\text{ขาย/บริการ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

ขาย/บริการ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการขาย/บริการ
สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย ได้จากงบดุล ยอดรวมสินทรัพย์ปีปัจจุบัน บวกด้วย ยอดรวมสินทรัพย์ปีก่อน แล้วหารด้วย 2

ตัวอย่าง

ปี	อัตราหมุนของสินทรัพย์
25x2	1.87 รอบ
25x1	1.86 รอบ

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราหมุนของสินทรัพย์ 1.87 รอบ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราหมุนของสินทรัพย์ 1.86 รอบ จะเห็นว่าในปี 25x2 ความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ใกล้เคียงกับปีก่อน อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาว่าสินทรัพย์ส่วนใหญ่ของสหกรณ์เป็นสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนต่ำหรือไม่ เพียงใด เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร เป็นต้น เนื่องจากการเก็บรักษาเงินสดในมือมากเกินไป หรือฝากเงินไว้กับธนาคารมากเกินไปจนความจำเป็นย่อมไม่เกิดผลดี สหกรณ์ควรนำเงินส่วนที่เกินความจำเป็นไปลงทุนให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

7. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์เพื่อก่อให้เกิดผลกำไร กลับคืนมาในอัตราร้อยละเท่าใด

กรณีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีผลลัพธ์สูง แสดงถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์อยู่ในระดับสูง

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (\%)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

กำไรจากการดำเนินงาน
สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย

ได้จากงบกำไรขาดทุน
ได้จากงบดุล ยอดรวมสินทรัพย์ปีปัจจุบัน บวกด้วย
ยอดรวมสินทรัพย์ปีก่อน แล้วหารด้วย 2

ตัวอย่าง

ปี	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์
25x2	ร้อยละ 19.00
25x1	ร้อยละ 20.25

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ร้อยละ 19.00 แสดงว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์ 100.00 บาท สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดผลกำไรกลับคืนมา 19.00 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ร้อยละ 20.25 จะเห็นว่าในปี 25x2 ประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์ลดลง

8. อัตราการเติบโตของสินทรัพย์

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร โดยเปรียบเทียบสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีก่อนเพื่อดูแนวโน้ม หรือทิศทางในปีต่อไป

กรณีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์มีผลลัพธ์เพิ่มขึ้น แสดงว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากปีก่อน อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ควรพิจารณาการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ว่ามาจากสาเหตุใด หากเป็นการเพิ่มขึ้นจากการก่อหนี้สหกรณ์ต้องใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ หากเป็นการเพิ่มขึ้นจากการระดมทุนจากสมาชิก หรือผลการดำเนินงานของสหกรณ์ แสดงว่าสินทรัพย์เพิ่มขึ้นโดยไม่มีภาระค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และสามารถนำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดรายได้ หรือผลกำไรมากขึ้น

$$\text{อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (\%)} = \frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}}$$

สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน

ได้จากงบดุล รายการยอดรวมสินทรัพย์ปีปัจจุบัน

สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน

ได้จากงบดุล รายการยอดรวมสินทรัพย์ปีก่อน

ตัวอย่าง

ปี	อัตราการเติบโตของสินทรัพย์
25x2	ร้อยละ (3.14)
25x1	ร้อยละ 11.03

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ ร้อยละ (3.14) แสดงว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์ลดลง ในขณะที่ปี 25x1 มีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ถึงร้อยละ 11.03

9. อัตราการเติบโตของธุรกิจ

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของปริมาณธุรกิจว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร โดยเปรียบเทียบปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีก่อนเพื่อดูแนวโน้ม หรือทิศทางในปีต่อไป

กรณีอัตราการเติบโตของธุรกิจมีผลลัพธ์เพิ่มขึ้น แสดงว่าสหกรณ์มีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ซึ่งอาจสรุปได้ว่าสหกรณ์สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ควรพิจารณาเป็นรายธุรกิจว่าปริมาณธุรกิจใดที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร เพื่อให้สามารถวางแผนงานให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

$$\text{อัตราการเติบโตของธุรกิจ (\%)} = \frac{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีปัจจุบัน} - \text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}}{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}} \times 100$$

มูลค่าธุรกิจรวม	ได้จากกระดาษทำการปริมาณธุรกิจ/อื่นๆ ใช้ผลรวมของยอดเพิ่มระหว่างปีของทุกธุรกิจ ดังนี้
- รับฝากเงิน	รายการรับฝากระหว่างปี ทั้งเงินรับฝากจากสมาชิก สหกรณ์อื่นและอื่น ๆ รวมกันทุกประเภทเงินรับฝาก
- ให้เงินกู้	รายการจ่ายเงินกู้ระหว่างปี ทั้งเงินให้กู้แก่สมาชิกและสหกรณ์อื่นรวมกันทุกประเภทเงินให้กู้
- จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	รายการขายทั้งสิ้นระหว่างปีรวมกันทุกประเภทสินค้า
- รวบรวมผลิตผล	รายการซื้อทั้งสิ้นระหว่างปีรวมกันทุกประเภทผลิตผล กรณีที่ซื้อผลิตผลแล้วนำมาแปรรูปถือเป็นยอดซื้อของธุรกิจแปรรูปผลิตผล/สินค้าไม่ใช่ธุรกิจรวบรวมผลิตผล
- แปรรูปผลิตผล/สินค้า	รายการซื้อทั้งสิ้นระหว่างปีรวมกันทุกประเภทผลิตผล/สินค้าที่นำไปแปรรูป
- ให้บริการ	รายการรายได้ค่าบริการทั้งสิ้นระหว่างปี

ตัวอย่าง

ปี	อัตราการเติบโตของธุรกิจ
25x2	ร้อยละ 8.63
25x1	ร้อยละ 8.58

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของธุรกิจ ร้อยละ 8.63 แสดงว่าสหกรณ์มีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราการเติบโตของธุรกิจ ร้อยละ 8.58 จะเห็นว่าในปี 25x2 การเติบโตของธุรกิจมีอัตราเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

10. กำไรต่อสมาชิก

เป็นอัตราส่วนที่แสดงค่าเฉลี่ยโดยรวมว่า ผลกำไรจากการดำเนินงานของสหกรณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่าใดหากเทียบกับสมาชิกต่อคน โดยเทียบสัดส่วนระหว่างกำไรสุทธิกับจำนวนสมาชิก

$$\text{กำไรต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

กำไรสุทธิ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิ
จำนวนสมาชิก ได้จากกระดาษทำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ ยอดรวมสมาชิก
คงเหลือ ณ วันสิ้นปี

ตัวอย่าง

ปี	กำไรต่อสมาชิก
25x2	1,401.81 บาท
25x1	1,584.04 บาท

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีกำไรต่อสมาชิก 1,401.81 บาท ลดลงจากปี 25x1 ซึ่งมีกำไรต่อสมาชิก 1,584.04 บาท โดยลดลงจำนวน 182.23 บาท

11. เงินออมต่อสมาชิก

เป็นอัตราส่วนที่แสดงค่าเฉลี่ยโดยรวมว่า เงินที่สมาชิกออมไว้กับสหกรณ์ทั้งในรูปของเงินรับฝากและทุนเรือนหุ้นทั้งหมดคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่าใดหากเทียบกับสมาชิกต่อคน โดยเทียบสัดส่วนระหว่างเงินออมกับจำนวนสมาชิก

$$\text{เงินออมต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{เงินออมของสมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

เงินออมของสมาชิก ได้จากกระดาษทำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ หัวข้อทุนเรือนหุ้น และหุ้นชำระไม่เต็มมูลค่า และหัวข้อการรับฝากเงินจากสมาชิก โดยนำยอดรวมของหุ้นทุกประเภทคงเหลือ ณ วันสิ้นปี บวกด้วยยอดรวมการรับฝากเงินจากสมาชิกทุกประเภทคงเหลือ ณ วันสิ้นปี
จำนวนสมาชิก ได้จากกระดาษทำการปริมาณธุรกิจ/อื่นๆ ยอดรวมสมาชิก
คงเหลือ ณ วันสิ้นปี

ตัวอย่าง

ปี	เงินออมต่อสมาชิก
25x2	2,041.71 บาท
25x1	2,074.96 บาท

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีเงินออมต่อสมาชิก 2,041.71 บาท ลดลงจากปี 25x1 ซึ่งมีเงินออมต่อสมาชิก 2,074.96 บาท โดยลดลงจำนวน 33.19 บาท อย่างไรก็ตาม นอกจากการถือหุ้นของสมาชิกแล้ว สหกรณ์ควรส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์โดยฝากเงินไว้กับสหกรณ์และถอนไปใช้เมื่อจำเป็น ซึ่งจะเป็นการสร้างวินัยทางการเงินให้กับสมาชิกและยังเป็นการระดมเงินทุนของสหกรณ์อีกทางหนึ่งด้วย

12. หนี้สินต่อสมาชิก

เป็นอัตราส่วนที่แสดงค่าเฉลี่ยโดยรวมว่า ภาระหนี้สินของสมาชิก ณ วันสิ้นปีที่ต้องชำระต่อสหกรณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่าไรหากเทียบกับสมาชิกต่อคน โดยเทียบสัดส่วนระหว่างหนี้สินทั้งสิ้นของสมาชิกกับจำนวนสมาชิก

$$\text{หนี้สินต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้นของสมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

หนี้สินทั้งสิ้นของสมาชิก ได้จากกระดาษทำการลูกหนี้ทุกประเภท โดยใช้ยอดหนี้คงเหลือสิ้นปีทุกประเภทของสมาชิก เช่น ลูกหนี้เงินกู้ ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้อื่น ๆ ก่อนหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

จำนวนสมาชิก ได้จากกระดาษทำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ ยอดรวมสมาชิกคงเหลือ ณ วันสิ้นปี

ตัวอย่าง

ปี	หนี้สินต่อสมาชิก
25x2	934.58 บาท
25x1	-

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีหนี้สินต่อสมาชิก 934.58 บาท ในขณะที่ปี 25x1 สหกรณ์ไม่มีรายการลูกหนี้เงินกู้ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นคงเหลือ ณ วันสิ้นปี

13. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่า สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นร้อยละเท่าใดของกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} \times 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$$

ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

ได้จากงบกำไรขาดทุน ให้นำรายการกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจบวกด้วยรายได้อื่น หรือใช้รายการกำไรสุทธิ บวกด้วย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก็ได้

ตัวอย่าง

ปี	อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
25x2	ร้อยละ 59.79
25x1	ร้อยละ 54.41

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ร้อยละ 59.79 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราส่วนดังกล่าว ร้อยละ 54.41 จะเห็นว่าในปี 25x2 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มขึ้น

14. อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่า สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นร้อยละเท่าใดของรายได้

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน} \times 100}{\text{ขาย/บริการ}}$$

ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน   ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
ขาย/บริการ   ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการขาย/บริการ

ตัวอย่าง

ปี	อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
25x2	ร้อยละ 7.22
25x1	ร้อยละ 6.60

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ร้อยละ 7.22 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ร้อยละ 6.60 จะเห็นว่าในปี 25x2 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ควรพิจารณาว่ามีค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็นหรือไม่ หรือมีค่าใช้จ่ายที่ควรควบคุมให้เป็นไปอย่างประหยัดหรือไม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์

15. อัตราการเติบโตของทุนสำรอง

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของทุนสำรองว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร โดยเปรียบเทียบทุนสำรองของสหกรณ์ในปัจจุบันกับปีก่อน

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (\%)} = \frac{\text{ทุนสำรองปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสำรองปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนสำรองปีก่อน}}$$

ทุนสำรองปีปัจจุบัน   ได้จากงบดุล   รายการทุนสำรองปีปัจจุบัน
ทุนสำรองปีก่อน   ได้จากงบดุล   รายการทุนสำรองปีก่อน

ตัวอย่าง

ปี	อัตราการเติบโตของทุนสำรอง
25x2	ร้อยละ 2.73
25x1	ร้อยละ 3.58

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสำรอง ร้อยละ 2.73 แสดงว่าสหกรณ์มีทุนสำรองเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราการเติบโตของทุนสำรอง ร้อยละ 3.58 จะเห็นว่าในปี 25x2 การเติบโตของทุนสำรองมีอัตราลดลง

16. อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของทุนสะสมอื่นว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร โดยเปรียบเทียบทุนสะสมอื่นของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีก่อน

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (\%)} = \frac{\text{ทุนสะสมอื่นปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน}}{\text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน}} \times 100$$

ทุนสะสมอื่นปีปัจจุบัน   ได้จากงบดุล   รายการทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ปีปัจจุบัน
ทุนสะสมอื่นปีก่อน   ได้จากงบดุล   รายการทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ปีก่อน

ตัวอย่าง

ปี	อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น
25x2	ร้อยละ 4.61
25x1	ร้อยละ 14.00

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น ร้อยละ 4.61 แสดงว่าสหกรณ์มีทุนสะสมอื่นเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น ร้อยละ 14.00 จะเห็นว่าในปี 25x2 การเติบโตของทุนสะสมอื่นมีอัตราลดลง

17. อัตราการเติบโตของกำไร

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร โดยเปรียบเทียบกำไรสุทธิในปีปัจจุบันกับปีก่อน

$$\text{อัตราการเติบโตของกำไร (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิปัจจุบัน} - \text{กำไรสุทธิปีก่อน} \times 100}{\text{กำไรสุทธิปีก่อน}}$$

กำไรสุทธิปัจจุบัน   ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิปัจจุบัน
กำไรสุทธิปีก่อน   ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิปีก่อน

ตัวอย่าง

ปี	อัตราการเติบโตของกำไร
25x2	ร้อยละ (8.95)
25x1	ร้อยละ (0.09)

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของกำไร ร้อยละ (8.95) แสดงว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราการเติบโตของกำไร ร้อยละ (0.09) จะเห็นว่าในปี 25x2 กำไรสุทธิของสหกรณ์ลดลงในอัตราที่มากกว่าปี 25x1 อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณางบกำไรขาดทุนและรายละเอียดประกอบงบการเงินในปี 25x2 ว่ารายการใดที่มีผลทำให้อัตราการเติบโตของกำไรลดลงมาก แล้วพิจารณาเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงภายใต้การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

18. อัตรากำไรสุทธิ

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดผลกำไรกลับคืนมาในอัตราร้อยละเท่าใดของรายได้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ขาย/บริการ}}$$

กำไรสุทธิ   ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิ
ขาย/บริการ   ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการขาย/บริการ

ตัวอย่าง

ปี	อัตรากำไรสุทธิ
25x2	ร้อยละ 4.86
25x1	ร้อยละ 5.54

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 4.86 แสดงว่ายอดขาย/บริการของสหกรณ์ 100.00 บาท เมื่อนำไปหักต้นทุนขาย/บริการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ แล้ว คงเหลือเป็นกำไรสุทธิ 4.86 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 5.54 จะเห็นว่าในปี 25x2 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดผลกำไรของสหกรณ์ลดลง

19. อัตรากำไรขั้นต้น

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมและการควบคุมต้นทุนขาย ซึ่งหากต้นทุนขายต่ำก็จะมีผลทำให้อัตรากำไรขั้นต้นสูงขึ้น ทั้งนี้ การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้โดยแยกเป็นแต่ละประเภทสินค้าจะทำให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้นของ..... (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้นของ.....}}{\text{ขาย.....สุทธิ}} \times 100$$

กำไรขั้นต้นของ .....(ระบุประเภทสินค้า) ได้จากรายละเอียดประกอบงบการเงินของแต่ละธุรกิจ
ขาย...(ระบุประเภทสินค้า)... สุทธิ ได้จากรายละเอียดประกอบงบการเงินของแต่ละธุรกิจ

ตัวอย่าง

ปี	อัตรากำไรขั้นต้น
25x2	ร้อยละ 11.58
25x1	ร้อยละ 12.13

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตรากำไรขั้นต้น ร้อยละ 11.58 แสดงว่ายอดขาย/บริการของสหกรณ์ 100.00 บาท เมื่อนำไปหักต้นทุนขาย/บริการแล้ว คงเหลือเป็นกำไรขั้นต้น 11.58 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตรากำไรขั้นต้น ร้อยละ 12.13 จะเห็นว่าในปี 25x2 ความสามารถในการกำหนดราคาขายและการควบคุมต้นทุนขายของสหกรณ์ลดลง อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณารายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจว่ากำไรขั้นต้นของธุรกิจใดลดลงมาก แล้วพิจารณาควบคุมต้นทุนขายให้เป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

20. อัตราส่วนหมุนเวียน

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อถึงกำหนด โดยเทียบสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งจะทำให้ทราบว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้นเป็นกี่เท่าของหนี้สินที่ต้องชำระคืนในช่วงเวลา 1 ปี

กรณีอัตราส่วนหมุนเวียนมีผลลัพธ์สูง แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อถึงกำหนดสูง มีสภาพคล่องทางการเงินดี หากมองในด้านเจ้าหนี้การมีอัตราส่วนหมุนเวียนสูงยิ่งดี แต่หากมองในด้านสหกรณ์แล้วการมีอัตราส่วนหมุนเวียนสูงอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ เนื่องจากสหกรณ์อาจมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น และไม่ได้ใช้สินทรัพย์นั้นให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น สหกรณ์มีลูกหนี้เงินให้กู้จำนวนมาก แต่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) หรือฝากเงินไว้กับธนาคารมากเกินไปจนความจำเป็น เป็นต้น แต่หากอัตราส่วนนี้มีผลลัพธ์ต่ำ แสดงว่าสหกรณ์อาจไม่สามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้เมื่อถึงกำหนด ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสหกรณ์จัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้สินระยะสั้นแต่นำไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร อย่างไรก็ตาม หากสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว สหกรณ์อาจมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อถึงกำหนดได้ แม้ว่าอัตราส่วนหมุนเวียนจะมีผลลัพธ์ต่ำก็ตาม

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

สินทรัพย์หมุนเวียน   ได้จากงบดุล รายการรวมสินทรัพย์หมุนเวียน
 หนี้สินหมุนเวียน   ได้จากงบดุล รายการรวมหนี้สินหมุนเวียน

ตัวอย่าง

ปี	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน
25x2	10.06 เท่า
25x1	6.36 เท่า

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน 10.06 เท่า แสดงว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนถึง 10.06 เท่า หลังจากนำสินทรัพย์หมุนเวียนไปชำระหนี้ระยะสั้นแล้ว สหกรณ์ยังมีสินทรัพย์หมุนเวียนคงเหลือเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อีก เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน 6.36 เท่า จะเห็นว่าในปี 25x2 ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์เพิ่มขึ้น หรือสหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินเพิ่มขึ้น

โดยทั่วไปอัตราส่วนทุนหมุนเวียนที่ถือว่าเหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการวัดอย่างง่าย ๆ คือ อัตราส่วน 2 : 1 ซึ่งหมายถึง สหกรณ์ควรรักษาระดับสินทรัพย์หมุนเวียนไว้ 2.00 บาท สำหรับหนี้สินหมุนเวียนที่มีทุก ๆ 1.00 บาท แต่ไม่ถือว่าเป็นเกณฑ์ตายตัว การพิจารณาอัตราส่วนทุนหมุนเวียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของสินทรัพย์และสภาพแวดล้อมของสหกรณ์เป็นสำคัญ เช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่จะลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ จึงมีสินทรัพย์หมุนเวียนไม่มากนัก แต่การได้รับชำระค่าบริการเป็นประจำทำให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการชำระหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์แต่อย่างใด

21. อัตราหมุนของสินค้า

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการเปลี่ยนสินค้าเป็นเงินสด ทำให้ทราบว่าสหกรณ์สามารถจำหน่ายสินค้าได้คล่องเพียงใด ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดการสินค้าโดยวัดในรูปของจำนวนครั้ง

กรณีอัตราหมุนของสินค้านั้นมีผลลัพธ์สูง หรือมีจำนวนครั้งมาก แสดงว่าสหกรณ์จำหน่ายสินค้าได้เร็ว ส่งผลให้ยอดขายและผลกำไรของสหกรณ์เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาว่าอัตราหมุนของสินค้าที่มีผลลัพธ์สูงนั้นเป็นผลมาจากการจำหน่ายสินค้าได้เร็ว หรือการจำหน่ายสินค้าลดราคา หรือมีสินค้าเสื่อมสภาพ ชำรุด ล้าสมัย หรือมีการเก็บรักษาสินค้าไว้นานเกินไปหรือไม่ อย่างไร หากเป็นผลมาจากสาเหตุอื่น ๆ ที่มีใช้การจำหน่ายสินค้าได้เร็ว อาจทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหาย หรือเสียโอกาสในการทำกำไรได้ แต่หากอัตราส่วนนี้มีผลลัพธ์ต่ำ หรือมีจำนวนครั้งน้อย แสดงว่าสหกรณ์มีเงินทุนจมอยู่ในสินค้ามากเกินไป ส่งผลต่อยอดขายและผลกำไรของสหกรณ์ รวมทั้งอาจมีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้าเพิ่มขึ้น หรือมีสินค้าเสื่อมสภาพ ชำรุด ล้าสมัย ทั้งนี้ การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้โดยแยกเป็นแต่ละประเภทของสินค้าจะทำให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจาก สินค้าอุปโภคบริโภคย่อมมีอัตราหมุนของสินค้าสูงกว่าสินค้าประเภทเครื่องจักรกลการเกษตร หรือสินค้าที่มีราคาสูงซึ่งไม่สามารถขายได้ทุกวัน

$$\text{อัตราหมุนของสินค้า (ครั้ง)} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือสุทธิถัวเฉลี่ย}}$$

(เฉพาะธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย)

ต้นทุนสินค้าขาย ได้จากงบต้นทุนขาย โดยนำต้นทุนขายของสินค้าทุกประเภทในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายรวมกัน

สินค้าคงเหลือสุทธิถัวเฉลี่ย ได้จากงบดุล รายสินค้าคงเหลือ หักด้วย ค่าเผื่อมูลค่าสินค้าลดลงปีปัจจุบัน บวกด้วยปีก่อน แล้วหารด้วย 2

ตัวอย่าง

ปี	อัตราหมุนของสินค้า
25x2	4.46 ครั้ง
25x1	4.61 ครั้ง

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอัตราหมุนของสินค้า 4.46 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอัตราหมุนของสินค้า 4.61 ครั้ง จะเห็นว่าในปี 25x2 ความสามารถในการจำหน่ายสินค้าใกล้เคียงกับปีก่อน

22. อายุเฉลี่ยสินค้า (ระยะเวลาในการขายโดยเฉลี่ย)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่า สหกรณ์ใช้ระยะเวลาในการขายสินค้าออกไปให้ได้โดยเฉลี่ยเท่าใด กรณีอายุเฉลี่ยสินค้านั้นมีผลลัพธ์น้อย แสดงถึงการได้มาซึ่งเงินจากการขายสินค้าเร็ว

$$\text{ระยะเวลาในการขายโดยเฉลี่ย (วัน)} = \frac{365}{\text{อัตราหมุนของสินค้า}}$$

อัตราหมุนของสินค้า ได้จากผลการคำนวณตามข้อ 21

ตัวอย่าง

ปี	อายุเฉลี่ยสินค้า
25x2	81.84 วัน
25x1	79.18 วัน

การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์

ในปี 25x2 สหกรณ์มีอายุเฉลี่ยสินค้า 81.84 วัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 25x1 ซึ่งมีอายุเฉลี่ยสินค้า 79.18 วัน จะเห็นว่าในปี 25x2 มีระยะเวลาในการขายสินค้าโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นผลให้สหกรณ์ได้มาซึ่งเงินจากการขายสินค้าช้าลง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาร่วมกับอัตราหมุนของสินค้าแล้วเห็นว่าสหกรณ์ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการขายสินค้า เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาสินค้าเสื่อมสภาพ ขำรุด หรือล้าสมัย และควรสำรวจความต้องการของสมาชิกเพื่อจะได้จัดหาสินค้ามาจำหน่ายได้ตรงตามความต้องการในปริมาณที่เหมาะสม

ข้อจำกัดของการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินไม่สามารถระบุได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินใดที่มีประโยชน์หรือสำคัญที่สุด ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ใช้ข้อมูลซึ่งมีสถานภาพแตกต่างกัน เช่น สถาบันการเงิน เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิเคราะห์จะต้องทราบวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์และโดยข้อเท็จจริงแล้ว การใช้อัตราส่วนทางการเงินใดเพียงอัตราส่วนเดียวไม่สามารถชี้ได้ว่าฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอย่างไร จะต้องอาศัยอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเข้ามาช่วยเสริม เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่แฝงอยู่ในอัตราส่วนนั้น

การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในงบการเงินเพื่อการบริหารงาน

ข้อมูลในงบการเงินจะมีประโยชน์และมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้ใช้ข้อมูลมีความเข้าใจ สามารถแปลความหมายและสรุปผลได้อย่างถูกต้อง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สามารถใช้ข้อมูลในงบการเงินเพื่อการบริหารงานและการตัดสินใจทางการเงิน หรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้เป็นข้อมูลประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารงานว่าดีขึ้น หรือลดลง ทำให้ทราบข้อดี หรือข้อบกพร่องทางการเงินของสหกรณ์ และเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงาน หรือเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานในปีต่อ ๆ ไป นอกจากนี้ ยังใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการดำเนินงานอีกด้วย โดยอาจสรุปแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินได้ ดังนี้

1. ใช้เป็นข้อมูลประเมินผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเป็นต้องทำการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ เพื่อทราบจุดแข็งที่ควรรักษาไว้ หรือจุดอ่อนต่าง ๆ ที่ควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมทั้งทราบข้อบกพร่องทางการเงินของสหกรณ์และปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สามารถใช้ข้อมูลทางการเงินเป็นเครื่องมือประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนงานและประมาณการต่าง ๆ

เป็นการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานกับแผนงานและประมาณการต่าง ๆ ที่กำหนด เพื่อทราบว่าผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด กรณีที่สหกรณ์มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าแผนงานและประมาณการต้องทำการค้นหาสาเหตุ ข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรค เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปใช้แก้ไขปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของสหกรณ์บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมวลสมาชิก

การเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินกับแผนงานและประมาณการต่าง ๆ ทำได้โดย

1) กำหนดแผนการดำเนินงานประจำปีให้ชัดเจน และสอดคล้องกับนโยบายของสหกรณ์ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เพื่อพิจารณาอนุมัติ ได้แก่

- แผนการระดมทุนของสหกรณ์ โดยการส่งเสริมให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่ม หรือส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาฝากกับสหกรณ์

- แผนการให้สินเชื่อ โดยกำหนดแผนการจ่ายเงินกู้และการรับชำระหนี้คืนจากสมาชิก พร้อมทั้งกำหนดแผนการเบิกเงินกู้และชำระคืนเงินกู้แก่เจ้าหนี้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

- แผนการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย โดยกำหนดแผนการจัดหาสินค้าแต่ละประเภทมาจำหน่ายให้เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก

- แผนการรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายและแปรรูป โดยกำหนดแผนการรวบรวมผลผลิตต่าง ๆ เป็นปริมาณที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแผนการแปรรูปให้สอดคล้องกับปริมาณที่รวบรวม

- แผนการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร โดยกำหนดแผนการให้บริการตามความต้องการของสมาชิก รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการเกษตรให้แก่สมาชิก

2) ประมาณการรายได้ – รายจ่ายของการดำเนินธุรกิจแต่ละด้านและประมาณการกำไรสุทธิประจำปี แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เพื่อพิจารณาอนุมัติ

3) เปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานกับแผนงานและประมาณการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรค (ถ้ามี) และทำการแก้ไขปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์ เมื่อครบรอบปีดำเนินงานให้นำข้อมูลทางการเงินที่ได้จากงบการเงินเปรียบเทียบกับแผนงานและประมาณการต่าง ๆ

4) วิเคราะห์ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบ และค้นหาสาเหตุที่ทำให้ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ต่ำกว่าแผนงานและประมาณการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อทราบข้อเท็จจริงและทำการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการให้ดีขึ้น และใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผน หรือกำหนดนโยบายการดำเนินงานในปีต่อไปให้เป็นอย่างดีเหมาะสม

1.2 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา

เป็นการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยการเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา เพื่อทราบว่าในการดำเนินงานแต่ละปีมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นหรือลดลง อย่างไร

การเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินในปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา สามารถเปรียบเทียบข้อมูลปีปัจจุบันกับปีก่อน หรือเปรียบเทียบกับข้อมูลย้อนหลังไปหลาย ๆ ปีก็ได้ เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงแนวโน้ม หรือทิศทางที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบบดงกล่าวมีข้อสังเกต ดังนี้

1) ข้อมูลทางการเงิน หรือข้อมูลในงบการเงินที่ใช้เปรียบเทียบจะต้องมีระยะเวลาดำเนินงานเท่ากัน

2) การคำนวณหาผลการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงจากปีก่อนของรายการในงบการเงิน ทั้งที่คำนวณเป็นจำนวนเงิน หรือเทียบเป็นอัตราร้อยละ ไม่จำเป็นต้องคำนวณทุกรายการในงบการเงิน แต่อาจเลือกคำนวณเฉพาะรายการที่สนใจและมีความสัมพันธ์กันเท่านั้น

1.3 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานปีปัจจุบันกับอัตราส่วนเฉลี่ย

เป็นการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบข้อมูลและอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ประเภทเดียวกัน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทุนดำเนินงานและปริมาณธุรกิจใกล้เคียงกัน หรือกลุ่มเทียบเคียง (Peer Group) เพื่อทราบว่าผลการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในระดับสูงกว่า ระดับเดียวกัน หรือระดับต่ำกว่ากลุ่มเทียบเคียง ทราบสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์ รวมทั้งทราบจุดอ่อน จุดแข็ง ติดตามและวิเคราะห์ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสหกรณ์ ทำให้สามารถแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการดำเนินงาน

การบริหารงานที่ดีควรต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1) แผนการดำเนินงานที่กำหนดในแต่ละปีแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นนโยบายที่ฝ่ายจัดการจะต้องนำไปปฏิบัติ

2) แผนการดำเนินงานที่กำหนดจะต้องมีความสมเหตุสมผล เป็นไปเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการสามารถปฏิบัติได้จริง รวมถึงอำนวยความสะดวกต่อสมาชิกของสหกรณ์

3) ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในฐานะฝ่ายจัดการของสหกรณ์จะต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนด

4) แผนการดำเนินงานที่กำหนดสามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ เพื่อทราบว่าฝ่ายจัดการสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานหรือไม่ เพียงใด และมีปัญหา หรืออุปสรรคใดที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงต่อไป

การวางแผนการดำเนินงานที่ดีนั้น จะต้องมีการวางแผนงานและประมาณการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานกับแผนงานและประมาณการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ รวมถึงเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินดังกล่าวกับปีที่ผ่านมาด้วย ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงข้อแตกต่าง และนำมาพิจารณาถึงผลดี ผลเสียที่เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป ในการวางแผนการดำเนินงานมีข้อควรระวัง ดังนี้

1. กำหนดแผนงาน หรือประมาณการไว้สูงเกินไป

1.1 การกำหนดแผนงานและประมาณการรายได้ไว้สูงเกินไป จะส่งผลให้ฝ่ายจัดการไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายของแผนงาน หรือที่ประมาณการไว้ และหากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้แผนงานหรือประมาณการดังกล่าวเป็นเครื่องมือวัดผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ อาจทำให้ได้ผลการประเมินที่คลาดเคลื่อนได้

1.2 การกำหนดแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายไว้สูงเกินไป จะไม่เป็นผลดีกับสหกรณ์ เนื่องจากทำให้การใช้จ่ายเงินของสหกรณ์ไม่เป็นไปโดยประหยัด ส่งผลให้การดำเนินงานของสหกรณ์อาจประสบผลขาดทุนได้

2. กำหนดแผนงาน หรือประมาณการไว้ต่ำเกินไป

2.1 การกำหนดแผนงานและประมาณการรายได้ไว้ต่ำเกินไป จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีประสิทธิภาพลดลง เนื่องจากไม่ต้องใช้ความพยายามมากนักก็สามารถบรรลุเป้าหมายได้โดยง่าย ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสหกรณ์ได้

2.2 การกำหนดแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายไว้ต่ำเกินไป จะทำให้การปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการขาดความคล่องตัว เนื่องจากต้องระมัดระวังการใช้จ่ายเงินว่าจะเกินกว่างบประมาณที่กำหนดไว้ ส่งผลให้การพัฒนาสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากขาดความคล่องตัวในการดำเนินการ